

คำอุทิศ

แด่ ลุงบ้านน้ำอา พี่น้องร่วมชุมชน

ชาวอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ

ตลาดสนามเป้าและซอยลือชา

ทุกท่าน

ตุลาคม พศ.2564

คำนำ

ผู้เขียนเกิดแถวบริเวณที่ต่อมาเป็นตลาดสนามเป้า
ตอนนั้นยังถือว่าอยู่ในบริเวณอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ บ้าน
เกิดนั้นอยู่ห่างจากถนนพหลโยธินไปประมาณ 500 เมตร
ฝั่งตรงข้ามของอีกถนนเป็นกรมทหาร พล.ม.2 รอ. โดย
สภาพบ้านเรือนในยุคนั้นส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้ชั้นเดียวได้
คุณสูงระดับผู้ใหญ่เดินได้โดยไม่ต้องก้ม เพียงพอรองรับน้ำ
ท่วมได้ทุกครั้งแม้ขนาดน้ำท่วมใหญ่กรุงเทพฯก็ไม่ได้เอ็ดร้อน
แต่อย่างใด

พ.ศ.2501 เป็นปีที่ผู้เขียนเกิดที่บ้าน แต่ครอบครัวมา
อยู่ก่อนหน้านี้เป็นสิบปีแล้ว สภาพบ้านสมัยนั้น น้ำไฟยัง

มาไม่ถึง อยู่กันเหมือนคนต่างจังหวัดโดยย่านนั้นถือว่า
เกือบจะเป็นขอบของเมืองหลวง

เรื่องที่เล่า เป็นเรื่องจากความทรงจำครั้งเด็กจนโตที่
นั้น หลาย ๆ เรื่องและเหตุการณ์ อนุชนรุ่นหลังอาจนึกภาพ
ไม่ออก

อึ้ง เรื่องที่เล่าเป็นเรื่องที่ผู้เขียนพบจาก
ประสบการณ์ตรง บางตอนก็ฟังมาจากคนรุ่นก่อน อาจมี
ผิดพลาดคลาดเคลื่อนก็ขออภัยไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนหวังว่าเรื่องที่เล่าแม้จะไม่สามารถนำไป
อ้างอิงได้แต่ก็คงมีประโยชน์แก่อนุชนรุ่นหลังไม่มากนักขอ

ขอได้รับความขอบพระคุณ

ท่านขุนเดชา (ธรรมบุญ จรัสวัฒน์)

สารบัญ

1.ภาพจากปก	3
2.อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ	6
3.ตลาดสนามเป้า	17
4.ซอยลือชา	26
5.คลองสามเสน	41
6.ถนนพหลโยธิน	52
7.โรงเรียนย่านอนุสาวรีย์ชัยฯ	62
8.ภัตตาคารอาหารจีน	80
9.สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7	90
10.ใต้ดินสโตร์	100
11.บ้านเซเวียร์และสี่มวชนแบบติสต์	108

12.กรรมพหาร	123
13.ตรอกถั่วอก	140
14.กองดุริยางค์ทหารบก	146
15.โรงเจ	155
16.บทส่งท้าย	169

- [illegible]

ภาพที่เผยแพร่กันว่อนโซเชียล

หลายๆท่านคงอยากทราบถึงเรื่องราว

ที่มาที่ไปที่ไป เด็กน้อยสองคนในรูปภาพ

คือใคร ใครเป็นผู้ถ่ายภาพ บทนี้มีคำตอบ

ภาพจากปก

สมัยหนุ่ม ๆ คุณป้าของผู้เขียนสนใจอยู่สองเรื่อง ปีน
และ กล้องถ่ายรูป พอพี่สาวคนโตเกิดท่านก็ขายปืนทิ้ง
ทั้งหมด ไม่มีปืนติดบ้าน ป้าถ่ายรูปมาตั้งแต่หนุ่ม สะสมรูป
ถ่ายเก่า ๆ รวมเป็นอัลบั้มใหญ่หนาครึ่งคืบไว้หลายเล่ม
เป็นที่น่าเสียดาย ตอนย้ายบ้านจากสนามเป้า ดึงเก็บ
อัลบั้มรักษาไว้ไม่ดี ภูน้ำฝนสาด และน้ำท่วม รูปภาพ
ทรงคุณค่านี้เสียหายเกือบหมด เหลือรูปครอบครัวยุคใหม่เกือบ
รูปแจกจ่ายพี่น้องห้าคนเก็บไว้เป็นที่ระลึก

ภาพจากปกเป็นภาพที่ป้าถ่าย น่าจะประมาณ พ.ศ.
2492 ตอนนั้นย้ายมาอยู่แถวอนุสาวรีย์ฯ น่าจะประมาณไม่
เกินห้าปี เด็กผู้หญิงในภาพคือพี่สาวคนโตของผู้เขียน

ตอนนี้อายุ 76 ปี ยังสุขภาพดี ดำรงชีวิตแบบคุณนายไป
ตามอัตภาพ พี่สาวจบนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย รุ่นแรก ตอนนั้นคณะนิเทศศาสตร์ เป็น
แผนกอิสระ ชื่อ แผนกอิสระสื่อสารมวลชนและการ
ประชาสัมพันธ์

เด็กคนซ้ายมือคือพี่ชายคนโตของผู้เขียน สมัยเรียน
ได้ดิบได้ดีเจริญรุ่งเรืองในวิชาเลี้ยงควาย หนีออกจากบ้าน
ไปเลี้ยงควายอยู่บางกระบือซึ่งถือว่าไกลมากแล้วจาก
อนุสาวรีย์ชัยฯ แต่ป้าก็ยังอุตส่าห์ไปตามตัวกลับมา
เคี่ยวเข็ญจ้างอ่านหนังสือเรียนหน้าละสลึง อ่านจบหนึ่ง
หน้ามาสรุปให้ป้าฟังว่าเนื้อความเป็นอย่างไรแล้วรับไป
หนึ่งสลึงทดแทนค่าจ้างเลี้ยงควาย เคี่ยวเข็ญจนพี่ชายคน

นี้เรียนจบ ม.6 จากโรงเรียนวัดราชาฯ ออกมาเป็นหัวใจ
ลูกพี่ใหญ่คุมนักเลงแก๊งสนามเป้า

ต่อมาแกลไปเอาดีทางด้านดนตรีซึ่งดูเหมือนจะถูก
จริตที่สุดแล้ว ผีก็หัดกลองชุดอยู่เป็นปีโดยเรียนกับพี่ชาย
คนโตซึ่งเป็นลูกของบ้านที่กองดุริยางค์ทหารบก จนในที่สุด
ได้ไปเล่นประจำที่ นิวคิงส์เฮเว่น ไนต์คลับ ราชดำเนิน
รายได้ถือว่ามากที่สุดในรอบครัว มากกว่าเงินเดือนป่า
อีก ทุกเดือนแกลจะให้เงินป่าเก็บหมด เบิกไปทำงานวันละ
ร้อยเป็นค่าแท็กซี่ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

ปัจจุบันพี่คนนี้อายุ 73 ปี อยู่บ้านกับแม่อายุ 94 ทำ
ห้องสตูดิโอรับงานแต่งเพลงเรียบเรียงเสียงประสานไป
ตามเรื่องตามราว ก็ยังสุขสบายดีอยู่เช่นกัน

จากภาพ ซ้ายมือของเด็กผู้หญิงเป็นชอยแยกจาก ถนนพหลโยธิน พี่ ๆ บอกว่าเดินตรงเข้าไปในชอย ไม่มีอะไรเลย มีแต่สวนผัก ส่วนบ้านของพวกเราต้องแยกออกจากชอยนี้ไปอีกที ไม่ใช่เป็นทางเดินเรียบ ๆ แต่เป็นดงหญ้าแซมพื้นเป็นน้ำ ชาวบ้านช่วยกันทำสะพานไม้ กระดานแผ่นเดียวเป็นทางเดินเข้าไป เดินได้คนเดียว เวลาจะสวนกันก็ถ้อยที่ถ้อยอาศัย เบี่ยงหลบให้กันโดยการเหยียบคานค้ำตอม่อที่ไม่กระดานนั้นพาดอยู่

ชอยในรูปที่ว่านี้ ต่อมาได้ชื่อว่า ชอยพหลโยธิน 1 หรือชอยลือชานั่นเอง

กลับมาอีกที่ที่รูปภาพ เยื้องไปขวามือด้านหลังของเด็ก จะเห็นห้องแถวเป็นเรือนไม้สองชั้น เริ่มเปิดเป็น

ร้านค้าซึ่งส่วนใหญ่เป็นร้านอาหาร ผู้ที่อยู่เรือนไม้สองชั้น
 แบบนี้ถือว่ามีฐานะพอควร ปกติชาวบ้านทั่วไปจะอยู่แค่
 บ้านชั้นเดียวใต้ถุนสูง และเหตุผลอีกอย่างที่ไม่ทำชั้นล่างก็
 คือเรื่องของน้ำท่วมน้ำหลากมากันทุกปี ระดับน้ำสูง ๆ
 ทั้งนั้น เหมือนปัจจุบันที่น้ำท่วมนั่นเอง

ถัดไปด้านหลังไปทางอนุสาวรีย์ฯ จะเห็นบ้านก่ออิฐ
 ถือปูน คนที่อยู่บ้านระดับนี้ได้ต้องเรียกว่าเศรษฐี หรือไม่ก็
 เป็นบริษัท

ปัจจุบันรูปภาพต้นฉบับนี้อยู่ที่พี่สาวคนโตของ
 ผู้เขียนขอรับ

แลนด์มาร์คสำคัญในอดีต 60 ปีก่อน

สถานที่นัดพบ แหล่งสันตนาการ กิจกรรมพักผ่อน

สนามเด็กเล่น แหล่งซื้อหาอาหาร หาบเร่แผงลอย

ศูนย์กลางของผู้คนที่ถูกลิ้มเลือน

อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ

จั่วหน้าปกเอาไว้ ผู้เขียนก็อยากเล่าเรื่องอนุสาวรีย์
ชัยฯเอาไว้พอเป็นสังเขป

เป็นอนุสาวรีย์ที่สร้างขึ้นสมัยจอมพล ป. เพื่อเป็น
อนุสรณ์แด่ท่านผู้พลีชีพในกรณีพิพาทกับฝรั่งเศส
สงครามโลกครั้งที่สองและสงครามเกาหลี ตั้งอยู่ตรง
จุดตัดของถนนสามสาย พญาไท ราชวิถี และพหลโยธิน
ก่อนสร้างอนุสาวรีย์ชัยฯ จุดตัดนี้เรียกว่า สี่แยกสนามเป้า
ทางทิศเหนือของอนุสาวรีย์ชัยฯ คือถนนพหลโยธิน
ตะวันออก ถนนราชวิถีไปดินแดง ตะวันตก ราชวิถีไป
โรงพยาบาลรามาริบัติ ทิศใต้คือถนนพญาไท

ลักษณะของอนุสาวรีย์ชัยฯ คือดาบปลายปืนหัวแหลม
เอาคมออกปลายแหลมชี้ขึ้นฟ้า ห้าซอกของดาบหัวแหลมที่

ประกบกันตั้งรูปหล่อของพลสีห์เหล่าและพลเรือน ผนังหิน
 อ่อนด้านนอกเป็นหินอ่อนจารึกนามท่านผู้พลีชีพเหล่านั้น
 ด้านในของอนุสาวรีย์ฯเป็นทางเดินโดยรอบ มีผนัง
 บรรจุอัฐิและชื่อของท่านผู้พลีชีพ ผู้เขียนและเพื่อนเคย
 แอบเข้าไปดูข้างในมาแล้วหนหนึ่ง ผนังติดตะเกียงน้ำมัน
 แต่ไม่ได้จุด ให้อหลอดไฟฟ้าแสงสลัว ๆ แทน

โดยรอบของอนุสาวรีย์ฯแต่ก่อนไม่ได้ล้อมรั้ว มี
 ชั้นบันไดโดยรอบ ชาวบ้านชอบมานั่งเล่นกันตอนเย็น ๆ ดู
 รถวิ่งผ่านไปมาพร้อมกับติดของกินไปด้วย นิสยชาวบ้าน
 กินตรงไหน ที่เหลือก็ทิ้งตรงนั้น เปลืองแรงคนกวาดเก็บ
 และเหมือนไม่ให้ความเคารพสถานที่ ทางการเลยล้อมรั้ว
 เสีย

มีเกร็ดเล่าว่า สมัยอนุสาวรีย์ชัยฯยังไม่ลือมั่ว มีหญิงสาวชอบไปนั่งเล่นที่นั่นตอนโพล้เพล้ แล้วเธอก็พบชายหนุ่มในชุดทหาร ยศอะไร สังกัดอะไรไม่รู้ เพราะมันเป็นเรื่องเล่า ทั้งคู่คุยกันถูกคอและพบกันทุกวันจนสนิทสนมเป็นแฟนกัน ชายหนุ่มบอกว่าทุกวันพระเจ้าจะมาไม่ได้ ต้องไปวัด คบกันมานานจนวันหนึ่งหญิงสาวลืมนำว่าวันนั้นเป็นวันพระ รอ ๆ อยู่ไม่มีอะไรทำ ก็เดินอ่านรายชื่อผู้พลีชีพบนกำแพงอนุสาวรีย์ชัยฯ ก็พบชื่อชายหนุ่มจารึกอยู่บนนั้น

บริเวณสถานที่รอบ ๆ ของอนุสาวรีย์ชัยฯทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือไม่มีอะไรนอกจากถ้วยเตี้ยเร็วที่ล้มข้ามสะพานข้ามคลองสามเสนมา ทางทิศตะวันออกเฉียง

ใต้ ร้านพงหลี เป็นแค่ห้องแถวสองคูหา ยังเรียกว่า
 ภัตตาคารไม่ได้ ตะวันตกเฉียงใต้มีสองโรงพยาบาลคือ
 โรงพยาบาลเด็กและโรงพยาบาลหญิง ส่วนที่น่าสนใจและ
 มีกิจกรรมคึกคักมากที่สุดคือด้านตะวันตกเฉียงเหนือ เป็น
 บ้ายรถเมล์จุดรวมของรถหลายสายที่จะขึ้นไปพหลโยธิน
 สะพานควาย ลาดพร้าว บางกะปิ ด้านนั้นจะมีสนามหญ้า
 ใหญ่ ปลูกต้นสนล้อมรอบสี่ด้าน พวกเราเรียกว่า สนาม
 หญ้า เด็กโตสามแก๊ง วัดมะกอก วัดสะพาน สนามเป้า ยก
 พวกมาเตะฟุตบอลพนันกัน ลูกเตะก็บาทก็ว่ากันไป
 บางครั้งไม่โดนใจก็ยกทีมเตะคนเล่นกัน ส่วนเด็กเล็กอย่าง
 ผู้เขียนก็เล่นว่าเล่นเครื่องร่อนไปตามเรื่อง

แนวไม้ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือของสวนริย์ในภาพปัจจุบัน
คือแนวของสนามหญ้าที่เด็กๆและผู้ใช้เป็นลานกิจกรรมในอดีต

ลานสนามหญ้าที่เด็กๆ ใช้เล่น เตะพุตบอค ผู้ใหญ่ใช้ทำกิจกรรม เล่น
กล ปาตี ปัจจุบันเป็นร้านค้าดังที่เห็นในภาพ

มีที่น่าสนใจ นายไ้ควงพลอง แกมาควงไม้พลองได้
อย่างกับศิษย์เสี่ยวลิ้มยี่ วางกระจาดไว้ใบหนึ่งให้คนดูใส่
เหรียญถ้าชอบใจ บางครั้งก็มีปาหี่ ฐเห่า พังพอน อับดุล
ไม่เคยเห็นฐเห่ากับพังพอนสู้กันสักที แล้วแกก็สารพัดขาย
ตอนพี่ชายคนโตผู้เขียนยังเป็นเด็ก วงปาหี่เอาพระสมเด็จ

รุ่นนายเฒ่า เอามาปล่อยเช่าบรรยายสรรพคุณดีดี พี่ชาย
คนโตอยากได้แต่ไม่มีเงิน วิ่งกลับบ้านไปหีบพระในกล่อง
เก็บกรุแม่มาองค์หนึ่ง แลกกับพระสมเด็จรุ่นนายเฒ่าได้มา
กำมือหนึ่ง เอามาให้แม่ งานนี้มีรายการอึ้ง
ก็เป็นเรื่องเกริ่นเกี่ยวกับอนุสาวรีย์ขอรับ

จากลานดินกว้าง ๆ หลังห้องแถวไม้ที่ติดถนน
พหลโยธิน พ่อค้าแม่ค้าเอาของมาขาย ตั้งโต๊ะบ้าง
แบกบดินบ้าง รวมกันเป็นจุดขายของแหล่งเดียว
จนกลายเป็นตลาดสดที่ทันสมัยและใหญ่สุดในย่าน
อนุสาวรีย์ชัยฯเมื่อหกสิบปีก่อน

ตลาดสนามเป้า

ปัจจุบันตลาดสนามเป้าเป็นตลาดขนาดกลาง ออก
จะเล็กตั้งอยู่ปากทางซ้ายมือก่อนจะเข้าซอยลือชา เทียบ
กับยุคนี้ก็เป็นเหมือนตลาดทั่ว ๆ ไป แต่ในอดีตกลับไม่ใช่

สมัยหกสิบปีก่อนยังไม่เป็นตลาด เป็นพื้นที่ว่างติด
ถนนพลโยธิน จะว่าติดก็ได้เพราะมีคูน้ำและห้องแถว
ไม่ขวางอยู่ ถ้าดูจากภาพปก ตำแหน่งห้องแถวไม่ นั่นคือ
ตลาดสนามเป้า แต่ตอนนั้นตลาดอยู่ด้านหลังอีกที่ ไม่เชิง
เรียกว่าตลาดด้วยซ้ำ เป็นลานโล่ง ๆ ใครเก็บผักจับปลา
มีผลผลิตอะไร เอากล่องเอากล้งมาตั้งวางแผงขายบ้าง แะ
กับดินบ้าง ทยอยมารวมกันเรื่อย ๆ จนมากขึ้น ก็เรียงกัน
เป็นแถว เปิดทางให้คนซื้อเดินเลือกของ คนซื้อก็เริ่มมาก
ขึ้น แผงวางขายตามจุดอื่นก็เข้ามารวมกลุ่มด้วยจน

กลายเป็นแหล่งซื้อขายตำแหน่งเดียวไม่กระจัดกระจาย
 พอมีคนมากขึ้น เจ้าหาบเร่ ขนมน้ำ ก็ตามมา มีการผัด
 ทอดอาหารขายอีก จนรวมตัวกันเป็นกลุ่มใหญ่ ในที่สุด
 เจ้าของพื้นที่ก็ตัดสินใจลงทุนสร้างตลาดขึ้นมา

ลักษณะของตลาดสนามเป้า เป็นพื้นที่ทรงสี่เหลี่ยม
 หันหน้าทางเข้าไปยังถนนพหลโยธินทางด้านทิศ
 ตะวันออก ตลาดถูกล้อมรอบด้วยคูหาตึกแถวสองชั้นสาม
 ด้าน ๆ ละประมาณสิบกว่าคูหา แถวคูหาด้านติดถนน
 พหลโยธินจะหันหน้าออกสู่ถนน แถวคูหาด้านเหนือหัน
 หน้าร้านออกสู่ซอยลือชา สองแถวคูหานี้ทั้งด้านเหนือและ
 ตะวันออกทุกร้านจะมีประตูหลังเปิดเข้าสู่ตลาดได้ แถว
 คูหาที่สามทางทิศตะวันตก หน้าร้านจะเปิดเข้าหาภายใน

ตลาด ส่วนหลังร้านมีประตูหลังเปิดออกเข้าตรอกเลียบ
หลังตลาด ด้านทิศใต้ของตลาดเป็นกำแพงกันไว้ คนละ
เจ้าของพื้นที่กัน

ด้านในตลาดจัดเป็นล๊อคซีเมนต์ ความสูงประมาณ
เอว เรียงตามยาวจากหน้าไปหลังตลาดประมาณเจ็ดแปด
ล๊อค แต่ละล๊อคแบ่งพื้นที่ให้ผู้เช่าแบ่งนั่งเรียงและหันหลัง
ชนกันโดยหันหน้าออกไปที่แนวขอบล๊อคของแต่ละด้าน
จะได้ขายของได้สะดวก ด้านล่างที่พื้นของทุกล๊อคมี
ทางเดินระบายน้ำทิ้งลงท่อ ส่วนแผงด้านท้ายตลาดเป็น
แผงขายหมูขายเนื้อ แผงขายปลาอยู่ที่อีกล๊อค มีกันขอบ
พิเศษไว้ให้ นับว่าออกแบบตลาดได้ดีเลยทีเดียว

ภาพตลาดสนามเป้าเมื่อเกือบสิบปีก่อน เอกชนผู้เป็นเจ้าของเริ่ม
บำรุงรักษาไม่ไหว จึงประกาศขายในราคา 60 ล้านบาท หรือเช่า
ในราคา 250,000 บาทต่อเดือน

แล้วห้องน้ำห้องส้วมของตลาดละมีใหม่ มีขอรับ อยู่
 มุมซ้ายด้านหลังสุดของตลาด นี่ก็ถึงแล้วชนลุก ขนาดมีคน
 ดูแลทำความสะอาดแล้ว ไม่จำเป็นคงไม่มีใครอยากเดิน
 ผ่าน แต่ว่าห้องน้ำนี่เป็นสถานที่เหมาะสมที่สุด สำหรับ
 สิ่งหอมควันจะแอบมาฟี่เฮโรइन ผู้เขียนกับเพื่อนเคยป็น
 กำแพงห้องน้ำแอบดูแกฟี่เฮโรइन มันใส่มาในหลอดกาแฟ
 กระดาษ มีมัดหัวท้ายเข้าใจว่ามีหยดเทียนหุ้มปลายด้วย
 ทั้งสองด้าน มีความยาวประมาณข้อนิ้วกว่า ฟี่คนนี้แก
 ค่อย ๆ แกะปลายออกเทผงลงไปทีละนิดใส่ซ้อน แล้วเอา
 ไปโดนกับเทียนที่จุดไว้ ปากแกก็คาบหลอดกาแฟ ผง
 เฮโรइनเวลาโดนความร้อน จะเป็นควันสีขาวอมฟ้า แล้วก็
 แปลกที่ควันมันลอยขึ้นมาเป็นเส้นเดียว ๆ ปากที่แกคาบ

หลอดกาแฟก็ดูดเอาสายคว้านั้นเข้าไปจนหมด แก้กทำ
แบบนี้ไปเรื่อย ๆ ไม่ได้ดูดครั้งเดียวทีเดียวหมด แล้วแกก็
เห็นพวกเรา แกบอกเลย

“เฮ้ย มึงสองคนรีบไปเลย แล้วอย่าได้คิดลองแบบ
กูมันเลวไม่มีอะไรดีหรอก”

ก่อนที่จะวาย ตลาดสนามเป้าก็เหมือนตลาดทั่ว ๆ
ไป พอหลังตลาดวายบรรยากาศหน้าตลาดจะคึกคักมาก
มีรถเข็นหลายเจ้ามาขายของ ที่ประทับใจที่สุดคือเจ้าหอย
ทอด ผู้เขียนยังคิดว่าหอยทอดเจ้านี้อร่อยที่สุดแล้วนับ
เทียบกับทุกเจ้าจนถึงวันนี้ พี่ผู้หญิงคนทอดแกพิถีพิถัน
มาก คลุกหอยกับน้ำแป้งกว่าจะทอดได้ มีหลายกรรมวิธี มี
เหยาะน้ำใส ๆ จากขวด เข้าใจว่าเป็นน้ำส้มสายชู เจียว

กระเทียมลั๊บ ลงไข่ ดูแก่มากแล้วเพล็น รถเข็นอื่น ๆ ก็มีทั้ง
ขนมและของกินอีกอีกปาละ

อีกหัวมุมหนึ่งของทางเข้าทางด้านขวาปากทางเข้า
ซอยลือชาเป็นร้านขายผลไม้เกรดพรีเมียม ขายพร้อมจัด
กระเช้า ชาวบ้านทั่วไปคงไม่มีใครมีปัญญาซื้อไปกิน แต่
นโยบายการตลาดก็ดี แก่รู้ว่าฝั่งตรงข้ามเยื้อง ๆ ไปเป็น
สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 ใครจะไปเรียนพบผู้ใหญ่ก็ต้องมีของ
ติดไม้ติดมือไปฝาก มีรถหวัดจอดซื้อหน้าร้านแก่ประจำทุก
วัน

ปัจจุบันตลาดสดที่เคยมีชื่อก็ถูกทุบรื้อกลายเป็นที่ว่างเปล่าขนาด 265 ตารางวา ถูกปิดล้อมทั้งสี่ด้านด้วยแนวตึกแถวสามด้าน และหนึ่งแนวกำแพง ทางออกด้านหน้าเป็นทางกว้างประมาณหนึ่งคูหาช่องแถวไปยังถนนพหลโยธิน ส่วนทางด้านหลังเป็นช่องแคบๆขนาดกว้างประมาณสองเมตรออกสู่ตรอกด้านหลังของตลาด เป็นอันว่าปิดตำนานตลาดสนามเป้าของชุมชนในอดีตไป

จากทางเดินถมดินรุดผ่านไม่ได้ ทั้งสองข้างทางเป็น
คันดิน หรือไม่กี่เป็นสะพานไม้กระดานเพียงแผ่น
เดียว แยกเข้าบ้านเรือนที่อยู่อาศัยและแปลงปลูกผัก
จนพัฒนามาเป็นซอยที่ 1 ของถนนพหลโยธิน
ที่มีความสำคัญซอยหนึ่ง

ชอยลือชา

ชอยลือชา หรือ พหลโยธิน ชอย 1 เมื่อ 70 ปีก่อน
เป็นทางเดินลูกรัง ยังเรียกว่าถนนหรือชอยไม่ได้ ไม่กว้าง
พอที่จะให้รถวิ่ง เป็นทางเดินจริง ๆ เป็นทางเดินตัดตรง
แล้วก็ตัดตรงบริเวณที่เป็นสวนโค้งขวาไปออกพหลโยธิน 3
ซึ่งชอย 3 นี้ก็คือ ชอยราชครูในปัจจุบัน

สมัยแรกเริ่ม ถ้าเดินจากปากชอยไปจนสุดก้นชอยก็
จะเห็นแต่สวนผัก ผู้อยู่อาศัยทางซ้ายขวาของชอยจะเดิน
เข้าบ้านก็ต้องทำสะพานไม้เดินเข้าไป ไม่เช่นนั้นก็ต้องลุย
น้ำฝ่าต้นหญ้าต้นกกเข้าไป บ้านไหนโชคดีเจอคันดินก็ไม่
ต้องทำสะพานเดิน แต่ก็ต้องทำสะพานแยกจากคันดินเข้า
บ้านอยู่ดี สมัยนั้น น้ำไฟไม่ต้องพูดถึงเพราะยังไม่มีส่งไป

ถึงบ้าน น้ำใช้ก็กักเก็บเอาน้ำฝนใส่โอ่ง บ้านไหนใกล้
 คลองสามเสนก็ใช้น้ำคลอง ที่ไกลออกมาหน่อยใช้วิธีจ้าง
 คนหาน้ำซึ่งเป็นอาชีพเลยในตอนนั้น ร่อนน้ำจากจุดจ่าย
 น้ำประปาใส่ปั๊บบสองใบผูกเชือกร้อยหัวท้ายไม้คานหามมา
 ส่ง รอบละกี่สตาบก็วิ่งไปตามระยะทาง ส่วนแสงสว่าง
 ในตอนกลางคืนใช้เทียนไข มีฐานะหน่อยใช้ตะเกียงลาน
 ตะเกียงเจ้าพายุไม่เคยมีใครใช้ในบ้านนอกจากมืงาน
 กล่อมนาค งานแต่ง ซึ่งตะเกียงชนิดนี้ใช้วิธีเช่าเอา

ทางแยกย่อยจากซอยคือเข้าบ้านเรือนหลังตลาดสนามเป้าเมื่อหกสิบกว่าปีก่อน ต้องทำเป็นสะพานไม้เดินเข้าไป สองข้างสะพานจะเป็นหญ้าสูงเดินผ่านไม่ได้ เด็กสามคนในรูปคือพี่ชายคนโตจากหน้าปก พี่สาวคนเล็ก และพี่ชายคนเล็กของผู้เขียน

วิถีชาวบ้านตั้งแต่สมัยนั้นมาถึงสมัยที่ผู้เขียนจำความได้ ชาวบ้านนอนกันหัวค่ำมาก ศูนย์รวมของครอบครัวคือการนั่งรวมกันฟังละครวิทยุ ที่ฮิตติดอันดับ

คือละคอนของคณะกันตนา มาประมาณสองทุ่มถ้าจำไม่
ผิด มาหลังจากรายการข่าวชาวบ้านของคุณลุง วุฒิ เวณู
จันทร์ ละคอนของคณะกันตนาโดนใจมาก ๆ ส่วนใหญ่เป็น
เรื่องผี ตู๊กแกผี โรงแรมผี สารพัดผี กลัวก็กลัว อยากฟังก็
อยากฟัง จากนั้นประมาณสามทุ่มก็นอนกันหมดทุกบ้าน

แม้ยุคของผู้เขียนเมื่อหกสิบปีก่อนจะมีไฟฟ้าส่งถึง
บ้านแล้ว แต่หลังสามทุ่มก็ไม่มีใครออกมาเดินนอกบ้านถ้า
ไม่จำเป็นจริง ๆ เพราะทางเดินไม่มีไฟส่องสว่าง ต้องหิ้ว
ตะเกียงลานเดินเอา ที่ไหนบ่อยก็ใช้กระบอกไฟฉายส่อง
ทาง แม้สงครามโลกจะจบไปเกือบยี่สิบปีแล้ว แต่ก็ยังมีคำ
รำลึกกันว่าห้ามส่องไฟฉายขึ้นฟ้า ตำรวจจะจับ เพราะเป็น
การบอกตำแหน่งให้เครื่องบินมาทิ้งระเบิด ไฟฉายส่อง

เครื่องบินยังมีกราดท้องฟ้าให้เห็นในสมัยผู้เขียนเป็นเด็ก
มาจากทางด้านดอนเมืองและสนามหลวง เวลาฝนตก
ผู้ใหญ่มักจะปรามเด็กไม่ให้ออกไปวิ่งเล่นน้ำฝน บอกว่า
เป็นฝนปรมาณูจากระเบิดที่ญี่ปุ่น

กลับมาที่ตัวชอยลือชาสมัยประมาณ พ.ศ.2506

โรงเรียนของผู้เขียนย้ายจากแถวโรงพยาบาลพระมงกุฎมา
อยู่กันชอยลือชา ผู้เขียนตอนนั้นเรียนประมาณประถม 2
เดินออกจากบ้านซึ่งอยู่หลังตลาดสนามเป้าซึ่งถือว่าเป็น
ปากซอยเดินไปโรงเรียนทุกวันร่วมห้าปี ภาพของร้านรวง
ข้างชอยลือชาล้วนติดตรึงในความทรงจำ ตอนนั้นชอยลือ
ชาเริ่มเจริญน้ำไฟเข้าถึง ถนนลาดยางรถวิ่งสวนกันได้ทะลุ
ไปถึงชอยราชครูหรือ พหลโยธิน 3

บรรยากาศของชอยลือชาในปัจจุบัน มีข้อสังเกตว่า ขณะที่ผู้เขียนเดินเข้าไปถ่ายรูป แทบไม่มีรถยนต์วิ่งผ่านในชอยเลย ชุมชนในชอยโซนนี้โดยมากไม่มีที่จอดรถประจำบ้าน ส่วนบ้านที่มีรถยนต์จะอยู่ลึกเข้าไปในชอย และใช้ชอยพหลโยธิน 3 เป็นทางเข้าออก ซึ่งเป็นลักษณะนี้มาตั้งแต่อดีตแล้ว

จากปากซอยหัวมุมขวาเป็นร้านผลไม้พรีเมียม หัว
 มุมซ้ายเป็นร้านกาแฟ อยู่ติดกับร้านขายยา ถัดมาเป็นร้าน
 กาแฟร้านใหญ่ แล้วก็เป็นทางเข้าตลาด ถ้าเดินเข้าซอยจะ
 เป็นห้องแถวเปิดร้านทำกิจการหลายอย่าง บ้างก็มาอยู่
 เฉย ๆ ไม่ได้ขายของ ช่วงปากซอยจะไม่มีร้านโชห่วย มีร้าน
 ขายครุภัณฑ์และหนังสือ เป็นห้องแถวคูลาเดียว แก่เข้าใจ
 เปิดกิจการเพราะอยู่ใกล้โรงเรียนวุฒิมหิตยาซึ่งเป็นโรงเรียน
 ใหญ่ของรัฐ แถมนี่โรงเรียนของผู้เขียนตามฟ่วงเข้ามาอีก
 ถัดต่อไปอีกแปดห้องแถวเป็นร้านทำกิจการอะไรก็ไม่
 เข้าใจ เพราะผู้เขียนยังเป็นเด็ก แต่ที่แน่ ๆ ไม่เคยเดินเข้า
 ร้านพวกนี้เลย นอกจากหนึ่งร้านที่ขายเสื้อผ้าและอุปกรณ์

ต่าง ๆ ป้าเรียกอาแปะเจ้าของร้านว่า ไอ้เจ๋ยมฝ้า ลูกเลี้ยง
 ของอาแปะเจ๋ยมฝ้าชื่อ ไอ้เอี้ยว ซึ่งเป็นหนึ่งในเพื่อนสนิท
 ของผู้เขียนในกลุ่มตลาดสนามเป้า พอลูกอีกตัวจริงของ
 อาแปะเกิด ไอ้เอี้ยวก็กลายเป็นหมาหัวเน่า มันไม่ได้รับ
 การศึกษาใดใดซึ่งตัวมันเองก็ไม่ได้สนใจด้วย จนผู้เขียน
 เรียนถึงประถม 7 แล้ว ไอ้เอี้ยว อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ มัน
 เรียกอักษรตัว H ได้หนักกว่าพวกที่เรียก เอ็ช อึ๊ก เพราะมัน
 เรียกอักษรตัวนี้ว่า ตัวฮี้ อย่างไม่รู้ก็ตาม มันก็รักน้องชายมัน
 วิกรรมของไอ้เอี้ยวมีเยอะมาก ซึ่งจะเล่าในโอกาสต่อไป

เดินไปถึงห้องแถวที่เก่าเป็นห้องแถวสองคูหาทะลุ
 ผนังด้านติดกัน เปิดร้านขายหนังสือและครุภัณฑ์ ชื่อร้าน
 ทวีชัย ผู้เขียนซื้อหนังสือและอุปกรณ์การเรียนทุกอย่าง

จากร้านนี้มาตลอด จนสนิทกับเฮียและเจ้เจ้าของร้าน
วันหยุด วันปิดเทอมไปที่ร้านนี้ แก่ไว้วางใจให้ผู้เขียนนั่ง
เฝ้าแผงหนังสือ ขายหนังสือ รับเงินทอนเงิน เก็บเงินใส่
กระป๋อง แลกกับการที่ผู้เขียนเอาหนังสือที่วางแผงมาอ่าน
ได้ทุกเล่ม รวากับมีห้องสมุดแบบทันต่อเหตุการณ์ทุกวัน
อยู่แถวบ้าน

ถัดจากร้านหนังสือเป็นคุหาเปิดร้านขายก๋วยเตี๋ยว
เคยเข้าไปกินไม่กี่ครั้ง รสชาติไม่มีอะไรโดดเด่น ทั้งซอยลือ
ชาในตอนนั้นมีร้านขายอาหารอยู่สี่เจ้า ขายก๋วยเตี๋ยวสอง
อาหารตามสั่งหนึ่ง และลาบส้มตำอีกหนึ่ง ส่วนท้าย ๆ
ซอยก็มีขายอาหาร แต่เป็นเพิงไม้ ขายตามสั่ง นั่งมานั่งกิน
ตรงหน้าเพิงไม่มีโต๊ะอาหารให้ ราคาผู้ใช้แรงงาน

ถัดจากร้านนี้ไปเป็นตรอกอีกตรอกที่สามารถเข้าไป
 ในบ้านของผู้เขียนได้ ด้านขวาของปากตรอกก็เป็นห้อง
 แแถวอีก จากต้นห้องแถวไปสองคูหาเป็นร้านตัดเสื้อผ้าชื่อ
 ช.เจริญ อาแปะ เจนกิมฟอง เป็นเจ้าของร้าน ลูกชายอา
 แปะเป็นเพื่อนสนิทกลุ่มที่เรียนโรงเรียน ชื่อ ไฉ่นวย ซึ่งจะ
 เล่าเรื่องโรงเรียนให้ฟังต่อไป ตรงข้ามร้าน ช.เจริญ เยื้องไป
 ทางขวามือ เป็นร้านโชห่วย เจ้าของชื่ออาแปะเปา เป็นพ่อ
 ของเพื่อนสนิทอีกคนของผู้เขียนที่เรียนโรงเรียนเดียวกัน
 ชื่อ ไฉ้เฮียะ ทั้ง ไฉ่นวย และ ไฉ้เฮียะ แม้ว่าทั้งคู่จะสนิทกับ
 ผู้เขียน แต่สองคนนี้ไม่กินเส้นกันไม่เคยไปไหนด้วยกันสาม
 คนเลย แถมมันจะชกกันด้วยซ้ำ

กลับมาที่ฝั่งซ้ายของซอย เลย์ ซ.เจริญ ไปอีกสอง
 คูหาเป็นร้านกาแฟ ในขณะที่ร้านกาแฟหน้าตลาดเป็น
 สโมสรเสวนาของชาวตลาดที่ส่วนใหญ่เป็นคนจีน ร้าน
 กาแฟร้านนี้ก็เป็นสโมสรของชาวชุมชนหลังตลาดซึ่งเป็น
 คนไทย หน้าตลาดเขาคุยกันเรื่องเซ็งลี แต่ร้านนี้เขาเปิด
 สภากาแฟกัน ถัดจากร้านกาแฟเป็นร้านโชห่วยขนาดสอง
 คูหาขายข้าวสารอาหารแห้งซึ่งที่บ้านของผู้เขียนจะซื้อจาก
 ร้านนี้เป็นเจ้าประจำ กรณีสั่งข้าวสารที่ละถัง ทางร้านก็จะ
 เทใส่กระสอบผ้าสีชาวมัดปากถุงแล้วให้ลูกสาวคนเล็ก
 ผู้เขียนเรียกแก้วว่าเจ้ ซึ่งถ้าเรียนก็คงอยู่มัธยมปลาย ให้แ
 แบกข้าวสารทั้งถุงมาส่งถึงบ้าน เจ้แก็เป็นคนเจียบ ๆ แถม
 หน้าบึ้งอีก ชวนคุยอะไรก็เฉย ๆ ร้านนี้รู้จักกันแต่ไม่สนิท ที่

สนิทคือร้านหนึ่งคู่หาติดกับร้านขายยาด้านตรงข้ามร้าน
กาแฟ เป็นร้านขายของเล่นและขนมหลอกเด็ก มีจับสลาก
แฉ่งด้วย ผู้เขียนสนิทกับเจ้เจ้าของร้านระดับเฝ้าแฉ่งขาย
ของหน้าร้านให้แก่ได้

เดินเข้าไปในซอยอีกก็ไม่มีร้านอะไรโดดเด่น
นอกจากร้านเจ้ตัดกระดาษทำกรอบรูป ซึ่งผู้เขียนก็ใช้บริการ
เป็นครั้งคราว เรียกว่ารู้จักกันแต่ไม่สนิท เคยเอามีดหัว
เพชรร้านเจ้มาลองกรีดกระดาษเล่น โดนด่าเสียไม่มีดี แต่แก็
ก็สอนวิธีตัดกระดาษให้

ไปต่อประมาณกลางซอย เป็นร้านของเพื่อนผู้หญิง
ที่โรงเรียนชื่อ จิตรา ขับเคียวกันเรื่องการเรียนกันมาตลอด

ผลการสอบคะแนนโดยรวม ผู้เขียนจะได้คะแนนมากกว่า
แต่วิชาภาษาอังกฤษ ต้องยกให้เธอ

ถัดจากบ้านจิตรราไปสองคุหาเป็นทางเข้าที่อยู่
ระหว่างตึกแถวสองชุด กว้างขนาดรถคันเดียววิ่งเข้า
ออกไปยังเว็จด้านหลังซึ่งไม่รู้ว่าเป็นอะไรเพราะมีประตูรั้ว
ทึบกันไว้ แต่ตรงปากทางเข้านั้นมีหาบของอาแปะตั้ง
กระทะทอดมันขาย เป็นทอดมันแบบจีนรสชาติไม่เหมือน
ทอดมันไทย ทอดมันอาแปะถูกปากผู้เขียนมาก ขนาด
ขอป่าไม่ต้องทำอาหารไปให้กินตอนกลางวันแล้วเอาข้าว
เปล่าใส่กล่องข้าวมา ขอวันละสามบาทซื้อทอดมันไปกินที่
โรงเรียน กินทอดมันอาแปะได้ทุกวันเป็นปี ๆ จนเพื่อนที่
โรงเรียนมันเรียกผู้เขียนว่า ไอ้หน้าทอดมัน ซื้ออาแปะกิน

จนขึ้นประطمปลาย แผงกระทะอาแปะก็หายไป ไม่รู้ว่าแก
ย้ายไปขายที่ไหน เผลอ ๆ อาจะบนสวรรค์เพราะดูอา
แปะแล้วแกก็อายุมากอยู่

เดินเลยเข้าไปจนถึงช่วงท้ายซอย ไม่มีตึกแถวแล้ว มี
แต่เพิงไม้ขายของขายขนมประปราย จนสุดทางตรงของ
ซอยลือชา ก็จะเป็นโค้งแยกซ้ายขวา ขวาไปออกซอย
ราชครูหรือซอยสาม ตรงไปเป็นช่องทางเดินเล็ก ๆ เข้าไป
ในนิคมตำรวจ ส่วนโค้งซ้ายเป็นซอยตัน ไปจบที่คลองสาม
เสน สุดซอยด้านขวามือเป็นโรงเรียนของผู้เขียน

นี่เป็นภาพความทรงจำของซอยลือชาเมื่อหกสิบปี
ก่อน

คลองที่แทบจะไม่เคยเห็นการสัญจรทางน้ำ
ไม่มีความสำคัญทางการคมนาคม
แต่เป็นต้นกำเนิดของตำนานย่านอนุสาวรีย์ชัยฯ

คลองสามเสน

คลองสามเสนถือว่าเป็นสิ่งคู่กันกับอนุสาวรีย์ชัยฯ เป็นคลองต้น ไปต้นตรงจุดที่บรรจบกับเขื่อนคลองประปา ซึ่งมีประตูน้ำระบายน้ำจากคลองประปามาลงคลองสามเสนได้ ปกติน้ำในคลองสามเสนจะอยู่นิ่ง ๆ แต่มีบางวันจะพบว่าน้ำไหลเอ่อมาจากทางทิศตะวันตก บางครั้งไหลแรงจนเกือบจะเรียกว่าเชี่ยวขึ้นมานองตลิ่ง นั่นเป็นเพราะมีการเปิดประตูน้ำระบายน้ำล้นออกจากคลองประปามาลงที่คลองสามเสน หกสิบปีก่อนคลองนี้ดูเหมือนจะไม่มี ความสำคัญในการสัญจรทางเรือเลย มีเรือแจวผ่านไปมา น้อยมาก เรือเครื่องไม่ต้องพุดถึงเพราะผู้เขียนไม่เคยพบ เห็น แต่ที่แน่ ๆ น้ำในคลองใสมาก ๆ มีปลาเข็มและกุ้งฝอย ว่ายกันมากมาย ปลาใหญ่ไม่เคยเห็นใครมาตก ไม่เคยเห็น ปลาใหญ่ด้วยซ้ำ บ้านริมคลองทุกหลังซึ่งโดยมากหันหลัง บ้านเข้าหาคลอง มีบันไดพาดจากตลิ่งลงไปในคลอง วัตถุประสงค์ไม่ใช่เพื่อลงเรือ แต่เพื่อตักน้ำคลองขึ้นมาใช้ หน้าบ้านผู้เขียนมีร่องน้ำตื้น ๆ กว้างขนาดเด็กกระโดดข้าม

ได้ ป้าบอกไม่ให้เล่นน้ำในร่องระบายน้ำ มันเป็นร่องน้ำทิ้ง
 ของบ้านต่าง ๆ ที่อยู่ต้นทางขึ้นไป แต่ขนาดเป็นร่องน้ำทิ้ง
 น้ำก็ยังใสแจ๋วไหลเอื่อย ๆ ตลอดเวลาไปยังจุดหมาย
 ปลายทางคือลงคลองสามเสน จนประมาณปี พ.ศ.2512
 น้ำในคลองสามเสนก็เริ่มดำ ปลาเริ่ม กุ้งฝอย ไม่มีให้เห็น
 อีกต่อไป ที่ยังเห็นอยู่ก็คือน้ำทิ้งที่ดำกว่าน้ำคลองก็ยังมี
 ระบายลงคลองอย่างต่อเนื่อง ก่อนหน้านั้นสมัยน้ำคลอง
 ยังใส ผู้เขียนและเพื่อนลงไปว่ายน้ำในคลองแถวบริเวณ
 สะพานข้ามเข้าห้วยถนนพลโยธินเป็นประจำ

ย้อนเวลาไปเมื่อหกสิบกว่าปีก่อน คลองสามเสนซึ่ง
 ถือว่ามาก่อนอนุสาวรีย์ชัยฯ เป็นคลองที่ดูเงียบเหงาไร้เรือ
 พายสัญจร จนประมาณยุคสร้างอนุสาวรีย์ชัยฯ ก็เริ่มมีเรือ
 พายชายกัวยเดี่ยวตระเวนพายชายกัวยเดี่ยวเรือไปตาม
 คลอง บ้านไหนเรียกก็จะพายเข้าไปจอดตรงท่าท่า
 กัวยเดี่ยวใส่ขามแล้วเอากันขามวางบนกระชอนลวกเส้น
 จับด้ามกระชอนยื่นขามส่งให้ลูกค้าซึ่งนั่งกินอยู่ตรง
 ขันบันไดทำน้ำนั่นเอง เหตุผลหนึ่งที่กัวยเดี่ยวเรือหลาย ๆ

เจ้าแม่กระทั่งในปัจจุบันแนะนำให้ลูกค้าชิมก่อนปรุง เพราะก๋วยเตี๋ยวเรือจะปรุงมาแบบรสจัดอยู่แล้ว การรับส่งเครื่องปรุงจากเรือไปยังลูกค้าเป็นเรื่องทุลักทุเล เอกลักษณะของก๋วยเตี๋ยวเรือจึงมีรสจัดนั่นเอง โดยชิมแล้วไม่ต้องปรุง

ท่อประปาที่เห็นในรูปมีอายุชุกสิบกว่าปี เป็นทางเดินข้ามคลองสามเสน และเด็กๆ ไม่เดินบนสะพานเพราะถ้าเดินบนท่อประปาข้ามคลองก็จะถึงแนวร้านก๋วยเตี๋ยวเรือพอดี ไม่ต้องจ้อมเหมือนเดินข้ามสะพาน ท่อนี้ยังเป็นที่กระโดดน้ำลงคลองของพวกเราเวลาเล่นน้ำอีกด้วย

จากเรือลำเดียวที่พายตระเวนขายกล้วยเดี่ยวเรือในคลองสามเสน ก็เพิ่มเป็นสอง สาม สี่ และห้าลำ ถ้ามีลำหนึ่งพายไปขายทางตะวันตก เรืออีกลำก็จะพายไปทางตะวันออก ไม่พายขายด้วยกัน แต่จำนวนเรือที่ขายก็ยังไม่เรียกว่ามาก

ต่อมาทางการมีความประสงค์จะปรับปรุงทัศนียภาพรอบ ๆ อนุสาวรีย์ชัยฯ โดยเริ่มจากทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอนุสาวรีย์ซึ่งเป็นจุดที่ผู้คนมารอรถเมย์กันมากที่สุด จึงได้ปรับพื้นที่เป็นสนามหญ้าขนาดประมาณสนามฟุตบอล ล้อมต้นสนมาลงปลูกทั้งสี่ด้าน พร้อมกับสร้างรั้วระแนงไม้สูงเลยเข้านมาหน่อยล้อมสนามหญ้าไว้รอบด้านโดยมีประตูทางเข้าให้ แต่คนก็ใช้วิธีก้าวข้ามรั้วเข้าไปนั่งเล่นในสนามหญ้าเลย ทางทิศเหนือของสนามหญ้ามีย่อยลูกรังเล็ก ๆ กว้างขนาดรถวิ่งได้หนึ่งคันพาดขวางระหว่างสนามหญ้ากับที่ว่างประมาณห้าหกสิบตารางวา ทางการก็ได้ปรับปรุงที่แปลงเล็กนี้โดยลง

หญ้าปูพื้น ขุดดินวางอ่างใส่น้ำลงบัว ลงแปลงดอกไม้ ลง
ต้นลำเจียก ปลูกไม้ใหญ่ให้ร่มเงาตลอดแนวริมคลองที่อยู่
ติดกับสวนโดยวางโต๊ะม้าหินให้ผู้คนมานั่งเล่น และคนก็
นิยมมานั่งเล่นจริง ๆ มากันมากด้วย มาแล้วไป วนเวียน
กันตลอดทั้งวัน สวนนี้เรียกว่า สวนตัวอย่าง

**บริเวณที่เป็นสวนตัวอย่างด้านติดคลองสามเสนในอดีต ปัจจุบันเป็น
ดังในภาพ**

จากการทำสวนตัวอย่าง เหล่าพ่อค้าแม่ค้ากวยเตี๋ยว
เรือจึงเลิกพายเรือตระเวนขาย พร้อมใจกันมาจอดปักหลัก
ตรงตลิ่งบริเวณสวนตัวอย่างขายกวยเตี๋ยวให้แก่ผู้คนที่

ได้รับการตอบสนองอย่างดีเยี่ยม ชามที่ใช้แล้วก็เอามาเท
เศษอาหารลงในบิ๊บน้ำที่เตรียมมา เอาผ้าชุบน้ำสบู่อวดก่อน
สี่เหลี่ยมเช็ด แล้วก็ล้างชามในน้ำคลอง ซึ่งผู้คนก็เห็นเป็น
เรื่องปกติ จนต่อมาน้ำในคลองดำเกินและเริ่มมีกลิ่นจืดจาง
เปลี่ยนมาจ้างคนล้างบนบก

จำนวนเรือจากห้าหลักาก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เป็นสิบ
ผู้คนก็ไม่ได้แค่นั่งเล่นที่สวนตัวอย่าง แต่ตั้งใจมากิน
ก๋วยเตี๋ยวซึ่งใหม่ ๆ ขายชามละ 50 สตางค์ พอถึงยุค
ผู้เขียนก็เป็นชามละหนึ่งบาทแล้ว ม้าหินก็ไม่พอนั่ง พ่อค้า
แม่ค้าพร้อมใจกันลงขันทำม้านั่งยาวทำด้วยไม้เรียงกัน
ตลอดแนวตลิ่ง ตอนนั้นยังไม่มีโต๊ะ พอเรือมาจอดมากขึ้น
ร่วมยี่สิบลำ ทุกอย่างเริ่มเป็นระบบ มีโต๊ะไม้มาตั้ง ร้านน้ำ
เริ่มมาสองเจ้า มีเด็กเสิร์ฟ มีคนล้างจาน ก๋วยเตี๋ยวเรือก็
เพิ่มเป็นชามละหกสลึง และ สองบาท สามบาทตาม
กาลเวลา

แนวด้านติดตลิ่ง สมัยก่อนไม่ได้มีพื้นปูนและกันดลิ่งให้ชน
ไม่มีเพิงอีกเช่นกัน เป็นลานดินมีม้านั่งยาว มีโต๊ะมีตั้งให้นั่งกิน
ถ้วยเตี้ยเร็ว ดันไทรที่ผูกผ้าแพรวในภาพ ยังยืนยงมาจนถึง
ปัจจุบัน ใต้ต้นไทรสมัยนั้นเป็นรถเงินยมน้ำของบ้านแจนชัย
วาด บ้านแกใจดีกินน้ำหวานจอแถมแกก็แถมให้

ไหน ๆ จะเล่าแล้วก็ควรเล่าให้ครบ รวมหกสิบปี
หมดอายุความแล้ว

เอื่อง ๆ บริเวณที่ขายถ้วยเตี้ยเร็วฝั่งตรงข้ามคลอง
เป็นบ้านของเพื่อนผู้เขียน ชื่อว่า ไข่ช้าง บ้านมันหลังบ้าน

กว้างกว่าหน้าบ้าน หันหลังบ้านลงคลอง ตลิ่งมีการถมสูง
 เลยไม่มีบันไดลงคลอง แต่มีสะพานไม้เลียบคลองผ่าน
 เดินไปออกถนนพหลโยธินได้ ผู้เขียนไปเล่นที่บ้านมันบ่อย
 เล่น ๆ อยู่ ลุงกวยเดียวเรือเจ้าเนื้อให้คนมาตะโกน

“ข้าง ขอเครื่องปรุงหน่อย”

ไอ้ข้างหยิบห่อมันหนังสือพิมพ์ใหญ่ขนาดนิ้วชี้ ยาว
 กว่าหน่อยส่งให้ผู้เขียน “เอ็งเอาไปให้ที่เจ้าลุงดวงที”

“อะไรวะ” ผู้เขียนถาม

“เนื้อ”

“เนื้อบ้าอะไรขึ้นแค่นี้ กินคำเดียวก็หมดแล้ว”

“เออน่า เอ็งเอาไปให้ลุงดวงเหอะ”

ผู้เขียนวิ่งเอาไปให้ลุงเลย ลุงเก็บไปไม่พูดไม่จา
 แกะหนังสือพิมพ์ออก ข้างในเป็นแท่งโบอะไรไม่รู้แห้ง ๆ สี
 น้ำตาลอมเขียว แกะใส่แท่งที่ว่าลงหม้อกวยเดียวไปเลย

คลองสามเสนทางด้านทิศตะวันตกของถนนพหลโยธิน แนวคลอง
ซ้ายมือของภาพจะเป็นที่จอดวางกัวยเตี้ยวเรือตลอดแนว บริเวณ
ซ้ายมือด้านล่างของภาพเป็นกัวยเตี้ยวเนื้อ ส่วนด้านบนเป็นกัวยเตี้ยว
หมู่ คลังด้านขวามือเป็นทางเดินไปสุดแนวที่หลังบ้าน ไอ้ช้าง เพื่อนของ
ผู้เขียน เมื่อไคร่ก็ตามที่เจ้ากัวยเตี้ยวเนื้อเติมน้ำหม้อกัวยเตี้ยว ก็จะทำให้
คนเดินไปตะโกนห้ามคลองสั่งเครื่องปรุงให้ไอ้ช้างวิ่งมาส่ง

ทุกครั้งที่ก๊วยเตี๋ยวจ่ายที่ขายเนื้อจะเติมน้ำซุ๊ป ทั้งลุง
ทั้งป้าก็จะเรียกไอ้ซ่าง ผู้เขียนบ้าง ไอ้ซ่างบ้าง ก็จะวิ่งเอา
เนื้อไปส่ง ส่วนเจ้าที่ขายก๊วยเตี๋ยวมุ่ไม่ใส่แท่งเนื้อ ก็รู้จัก
กับลุง ๆ ป้า ๆ กินก๊วยเตี๋ยวกินฟรีบ่อย ๆ

นี่เป็นเรื่องเมื่อเกือบหกสิบปีก่อน ย้ำว่าเป็นเรื่อง
เกือบหกสิบปีก่อนนะขอรับ

ทางหลวงแผ่นดินสายที่ 1 ที่มีตำนานตั้งแต่
หลักกิโลเมตรที่ 0

ถนนพหลโยธิน

ถนนพหลโยธิน มาก่อนอนุสาวรีย์ชัยฯ แต่หลังคลองสามเสน ถือเป็นทางหลวงแผ่นดินสายที่ 1 จาก กทม. ขึ้นไปเหนือสุด มีคำถามว่า กิโลเมตรที่ 0 ของถนนสายนี้นับจากไหน บ้างก็บอกว่านับจากอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ จากความทรงจำของผู้เขียนแล้ว สะพานที่มาจากอนุสาวรีย์ข้ามคลองสามเสนมาแล้วตรงตีนสะพานด้านขวามือพอดิบพอดี จะมีป้ายปูนสีครีม สูงเกือบสามเมตร กว้างเกือบสองเมตรสร้างถาวรไว้ ที่ป้ายเป็นรูปแผนที่ประเทศไทย เขียนเส้นทางของถนนพหลโยธินไว้ พร้อมกับคำกำกับต่าง ๆ ในนั้นมีบอกไว้ด้วยว่า ตำแหน่งของป้ายนี้คือ กิโลเมตรที่ 0 ของถนนพหลโยธิน ต่อมาป้ายนี้ก็ถูกรื้อทิ้งไป

ความกว้างและสภาพของถนนพหลโยธิน เมื่อ 70 กว่าปีก่อน บริเวณถนน
ขึ้นในภาพ ประมาณหลักกิโลเมตรที่ 0 ของถนน

ตำแหน่งป้ายแบ่งเขตพญาไท และ ราชเทวี ประมาณหลักกิโลเมตรที่ 0 ในปัจจุบัน

ถนนพหลโยธินเมื่อสมัยผู้เขียนยังเด็ก เป็นทางลาดยางแล้ว รถวิ่งสองเลนยังไม่มีเกาะกกลางถนน มีคูน้ำขนานตามข้างถนนทั้งสองฝั่ง น้ำในคูยังถือว่าสะอาดแม้จะมีพืชน้ำลอยปกคลุมอยู่บ้าง มีปลาช่อนสูบน้ำให้เห็นเป็นครั้งคราว ผู้เขียนออกมาซื้อไรแดงมาเลี้ยงปลาในตอนเช้าบ่อย ๆ แต่ที่ช้อนเป็นล่ำเป็นสันจะถือสวิงตาถ่ออันใหญ่ด้ามยาวช้อนกันทีละเป็นถึงส่งร้านขายปลาตู้

สองฝั่งถนนช่วงที่เริ่มจะออกไปชานเมืองจะปลูกต้น
 กำมปูไว้ตลอดแนว แรก ๆ ก็ดูร่มรื่นดี แต่เวลาหน้าฝนยาง
 จากต้นจะลงมาตามผิวถนนทำให้รถลื่นเสียหลักเกิด
 อุบัติเหตุบ่อย จนท้ายสุดถูกหลานของผู้หลักผู้ใหญ่ของ
 บ้านเมืองขับรถไปเฉยอย่างกำมปูสิ้นเสียหลักรถชนเข้ากับ
 ต้นกำมปูเต็ม ๆ ตายคาที่ หลังจากนั้นต้นกำมปูทั้งสอง
 แนวก็ถูกโค่นออกจนหมด ร่องรอยสภาพถนนตอนนั้นยัง
 พอมีเหลือให้ดูได้ที่ถนนวิบูลย์วงสถานทูตอเมริกา

ถนนพหลโยธินในปัจจุบัน มองไปทางด้านสะพานควาย

ถนนพหลโยธินในความทรงจำของผู้เขียนจะนับจาก
 อนุสาวรีย์ชัยฯไปจบที่สะพานควายซึ่งเป็นระยะที่เดินถึง
 โดยวันหยุด วันปิดเทอมใกล้วันที่ 10,20,30 มักจะเดินไป
 กับเพื่อนสนิทอีกคน ไอลั๊ก หลานชายร้านชาบัวลอยเตอรื
 หน้าตลาดสนามเป้า ร้านนี้ถือว่าฐานะดี เย็น ๆ เลิกแฉกก็
 จะเอารถเก๋งเข้าไปจอดในร้าน ไอลั๊กช่วยที่บ้านเดินขาย
 ลอยเตอรื ผู้เขียนก็เดินไปกับมันไปเป็นเพื่อนมากกว่าไป
 ช่วยขาย เสไฟฟ้าข้างถนนพหลโยธินตอนนั้นซึ่งผู้เขียน
 เรียนชั้นประถมปีที่ห้า เป็นถนนคอนกรีตมีฟุตบอล คุณ้ำถูก
 ถมไปนานแล้วแต่เสไฟฟ้ายังเป็นไม้อยู่ เราเคยนับกันเล่น
 ๆ ว่าจากสนามเป้าไปสะพานควายแล้วกลับมามีเสากี่ต้น
 ขาไปเราเดินฝั่งซ้ายของถนน พอถึงสะพานควายเราก็กลับ
 ย้ายมาเดินอีกฝั่งหนึ่ง ไอลั๊กรู้จุดรู้ที่ ๆ มันจะเข้าไปขาย
 เพราะเป็นเจ้าประจำที่ซื้อลอยเตอรืมันอยู่ เรื่องการขาย
 ลอยเตอรืเกินราคามันมีมาห้าหกสิบปีแล้ว เทคนิคของไอลั
 ๊กคือเวลาขายมันจะบอกว่าใบละสิบบาท แต่ขออีกสอง

บาท ซึ่งลูกค้าก็ซื้อโดยไม่มีปัญหาอะไร ถือลอตเตอรีไป
 เดินขายที่เป็นปึก แต่ละครั้งเกือบหมด บางครั้งหมด เด็ก
 ประถมพกเงินหลายร้อยบางครั้งถึงหลักพันเดินกลับไป
 ตามถนน แม้ว่าไฉ่ลักไม่ใช่คนขี้กลัว แกมเป็นคนสู้คนด้วย
 แต่ผู้เขียนก็ยังอดถามมันไม่ได้

“มึงไม่กลัวผู้ใหญ่มันมาแย่งเงินเหรววะไฉ่ลัก”

“ก็กลัวอยู่ ภูถึงได้ชวนมึงมาเป็นเพื่อนไง”

“เฮอ ยังไงภูก็วิ่งหนีเร็วกว่ามึงอยู่แล้ว”

ความสำคัญอีกอย่างของถนนพหลโยธินคือเป็น
 ถนนที่ผ่านสนามบินดอนเมือง เวลาผู้นำหรือบุคคลสำคัญของ
 ชาติต่าง ๆ มา จะต้องนั่งขบวนรถยนต์จากสนามบิน
 เข้าสู่ใจกลางกรุงเทพ แน่นอน ต้องวิ่งผ่านหน้าตลาด
 สนามเป้าและซอยสี่ขา ณ จุดนี้จะมีสองโรงเรียนหน้าม้า
 เจ้าประจำที่เด็กนักเรียนทั้งโรงเรียนของวุฒิวิทยาและ
 โรงเรียนผู้เขียนจะถูกเกณฑ์มาตั้งแถวเรียงรายข้างถนน
 พหลโยธิน โดยทางการจะแจกธงกระดาษขนาดประมาณ

ฟุตหนึ่ง เป็นธงชาติไทยและธงชาตินั้น ๆ ให้นักเรียนคอย
โบกธงและส่งเสียงเฮ ๆ ๆ ๆ ต้อนรับ ซึ่งก็ดีไปอย่างตรงที่
บางครั้งเสร็จแล้วเดินกลับโรงเรียนแล้วก็เลิกเรียนเลย

การมาเยือนของบุคคลสำคัญเหล่านี้ ที่กิโลเมตร 0
ของถนนพหลโยธิน คือดินสะพานข้ามคลองสามเสน
ทางการจะจัดให้สร้างซุ้มไม้อัดทำป้ายต้อนรับคร่อมถนน
ไว้

ช่วงก่อสร้างซุ้มเป็นช่วงที่ผู้เขียนชอบมากที่สุด รอ
จังหวะตอนซุ้มขึ้นโครงไม้เสร็จแล้ว ผู้เขียนจะเดินเข้าไป
ยกมือไหว้คนงาน

“น้ำครับ ผมขอเศษไม้อัดไปทำการฝีมือได้มั๊ยครับ”

“หยิบไปเลยไอ้หนู แต่อย่าเอาที่ตัดเป็นแผ่นสี่เหลี่ยม
ไปนะ”

คำว่าเศษไม้ บางชิ้นมีขนาดกว้างยาวเป็นเมตร หอบ
กลับบ้านเป็นปึกเท่าที่จะยกไหว คุณภาพดีกว่าไม้โมกการ

ฝีมือเยอะ ข้อสำคัญไม่ต้องเสียเงินซื้อไม้มาทำการฝีมือส่ง
ครู

ถนนพหลโยธินในความทรงจำ โดยทั่วไปไม่มีเรื่อง
อะไรน่าตื่นเต้น จะมีก็แค่สองเรื่อง เรื่องแรก ร้านผลไม้หัว
มุมปากซอยลือชา เจ้แกเปิดร้านดึกตามสถานีโทรทัศน์ พอ
ดึกเข้าหน่อยถนนโล่ง สิบล้อออกมาวิ่ง ขับเร็วเลยวิ่งผ่าน
หน้าร้านเจ้ไป ผ่านไม่ผ่านเปล่า ลูกล้อหลุดก่อนถึงร้าน
ก็วิ่งตามสิบล้อมาแล้วเลี้ยวซ้ายตีโค้งมาอย่างสวยงาม
เสียบเข้ากลางแผงผลไม้พรีเมียมพอดี และ ดีที่เจ้อยู่หลัง
ร้านเลยไม่มีใครเป็นอะไร แกก็ไม่รู้จะทำอะไร มีลูกล้ออยู่
ในร้านหนึ่งลูก

เรื่องที่สอง เยื้อง ๆ ร้านเจ้ที่ถนนฝั่งตรงข้าม มี
ปั้มน้ำมันตราสามทหาร วันดีคืนร้ายมีเสียงระเบิดดัง ตุ่ม
ลูกไฟลอยสูงขึ้นฟ้า มีเด็กปั้มลอยตามขึ้นไปด้วย เด็กลอย
สูงประมาณตึกสามชั้นแล้วร่วงลงมา ตายแน่นอนสิขอรับ
ปั้มนี่ปิดอยู่หลายปี จนต่อมาเปิดใหม่เป็นปั้ม ปตท.

ปากซอยคือซาในปัจจุบัน ตึกแถวหัวมุมเคยเป็นร้านขายผลไม้พรีเมียม
ของเจ๊ ปัจจุบันมาขายสุรานำเข้าแทน

สามโรงเรียนย่านอนุสาวรีย์ชัยฯ
ที่อบรมสั่งสอนลูกหลานคนพื้นที่

โรงเรียนย่านอนุสาวรีย์ชัยฯ

โรงเรียนที่จะเล่าถึงความทรงจำหมายถึง
โรงเรียนที่อยู่ในระยะการเดินของผู้เขียนที่ยังเป็นเด็ก
เท่าที่คุ้นเคยสมัยนั้นมีอยู่สามโรงเรียนได้แก่

- โรงเรียนอนุบาลปทุมวัน
- โรงเรียนวัดมณฑลปิณฑิตายาลัยชัยสมรภูมิ
- โรงเรียนวชิรวิทยา

ทั้งสามแห่งเป็นโรงเรียนที่เดินผ่าน และโรงเรียน
ผู้เขียน ส่วนโรงเรียนแห่งอื่น ๆ ไม่อาจรู้ได้ว่ามีหรืออยู่ที่
ไหนเพราะเลยระยะการเดิน

เริ่มจากโรงเรียนอนุบาลปทุมวัน อยู่ติดกับสนาม
หญ้าทางทิศตะวันตกโดยมีถนนลูกรังขนาดรถวิ่งสวนกัน

ได้ขวางกลาง โรงเรียนแห่งนี้ถือว่าเป็นที่ลึกลับมากสำหรับ
 ผู้เขียน รอบโรงเรียนล้อมด้วยรั้วที่สูงมาก อาคารยาวสอง
 ชั้นที่ติดรั้วด้านอนุสาวรีย์ชัยฯไม่เคยเห็นว่าเปิดหน้าต่าง
 หรือไม่มีหน้าต่างก็ไม่แน่ใจ ประตูทึบ ทางเข้าโรงเรียนปิด
 อยู่ตลอดเวลา เปิดเฉพาะประตูคนเดินโดยมี รปภ.ซึ่งไม่ใช่
 ครูเวรเฝ้าทุกวัน ไม่เคยเห็นนักเรียนออกมาแม้แต่คนเดียว
 จากที่ถาม ๆ ดู เข้าใจว่าโรงเรียนแห่งนี้ประมาณเนอร์สเซอ
 รี่ทั้งโรงเรียนอนุบาลแต่รับเด็กอายุน้อยกว่าอนุบาล 1 เป็น
 โรงเรียนระดับพรีเมียมสำหรับผู้มีฐานะไว้ฝากเลี้ยงเด็ก
 ตอนเย็นจะเห็นมีรถมาจอดแถวหน้าโรงเรียน รับเด็กแล้วก็
 ไป ไม่เคยเห็นใครจูงเด็กอุ้มเด็ก

ตอนผู้เขียนเรียนอนุบาล 1 ต้องเดินผ่านโรงเรียนนี้
ทุกเช้าและก็เห็นมาเป็นสิบปี

ขวามือของรูปเคยเป็นโรงเรียนอนุบาลปทุมวันในอดีต ด้านซ้ายมือที่รถ
ตู้จอดเป็นแนวด้านทิศตะวันตกของสนามหญ้า

โรงเรียนถัดมาคือ วัฒนศิลป์วิทยาลัยชัยสมรภูมิ
 แห่งแรกตั้งอยู่ติดถนนราชวิถีใกล้ปากทางเข้าวัดอภัย
 ทายารามหรือวัดมะกอก โรงเรียนแห่งแรกนี้ผู้เขียนมีความ
 ทรงจำอยู่แค่ 2 ปี คือตอนอนุบาล 1 และ อนุบาล 2
 จากนั้นโรงเรียนก็ย้ายไปที่ท้ายซอยลือชา ผู้เขียนก็ตามไป
 ต่อชั้นประถมปีที่ 1 ที่นั่น

ในช่วงอนุบาล 1 เริ่มรู้เรื่องราวรู้ความ ป้าพาไปเรียนวัน
 แรก ร้องไห้กระจองอแง พอวันถัด ๆ ไป โดนจับแต่งชุด
 นักเรียนเมื่อไหร่ ร้องไห้ลั่นไม่ยอมออกจากบ้าน ป้า
 แก้ปัญหาด้วยการให้ผู้เขียนแต่งชุดธรรมดา เอาชุด
 นักเรียนใส่ถุงโชคดีหิ้วไปด้วย พอถึงโรงเรียนส่งตัวให้ครู
 เลยพร้อมกับยื่นถุงโชคดีให้ครูไปจับผู้เขียนเปลี่ยน

ความจริงเรียนอนุบาล 1 ก็ไม่มีอะไร เล่น ๆ ผสม
เรียน กลางวันกินข้าวเสร็จก็นอน ตื่นขึ้นมามีนมแจก คง
ไม่ใช่นมกล่อง แล้วก็มีกิจกรรมประกอบการเรียนอีกหน่อย
สามสี่โมงก็มีคนมารับกลับ คุณครูประจำชั้นผู้ดูแลชื่อครู
สุภา ท่านใจดีมาก ไม่สอนชั้นอื่น โรงเรียนย้ายไปท่านก็ไป
ด้วยจนขึ้นประถมปลายผู้เขียนก็ยังเคารพท่านเหมือนแม่

เมื่อขึ้นอนุบาล 2 เลิกร้องไห้งอแงไปนานแล้ว ไป
โรงเรียนเป็นเรื่องปกติ ตอนเรียนก็ยังเล่น ๆ เรียน ๆ แต่
กิจกรรมการสอนเริ่มมากขึ้น มีให้ท่อง A ถึง Z อันนี้ง่าย
มากเพราะป้าสอนมาจนคล่องแล้ว จำตัวอักษรได้เกือบ
หมด บ่าย ๆ มีกิจกรรมเรียกเด็กออกมาหน้าห้องจับคู่จั่ววง

แล้วไม่รู้ว่าเป็นอะไร คุณครูต้องให้รำคู่กับเพื่อนร่วมชั้นชื่อ
สุชีรา ทุกครั้งจนถูกล้อว่าเป็นแฟนกัน

ชีวิตอนุบาลที่โรงเรียนนี้ไม่มีอะไรตื่นเต้นมาก
นอกจากเหตุการณ์เดียว บ่ายวันนั้นโรงเรียนอนุบาล
ปฐมวัยเกิดเหตุเพลิงไหม้ ควันลอยจากอนุสาวรีย์ชัยฯ
มาถึงโรงพยาบาลพระมงกุฎฯ ควันท่วมโรงเรียนของ
ผู้เขียนที่อยู่ติดกับโรงพยาบาลด้วย ครูใหญ่ท่านส่งเด็ก
เรียน ให้นักเรียนกลับบ้านทันที สำหรับเด็กโตไม่มีปัญหา
นักเพราะส่วนใหญ่เป็นนักเรียนในพื้นที่ แต่เด็กอนุบาล
ผู้ปกครองไม่ทราบเหตุจึงไม่มีใครมารับ ครูท่านก็ช่วยกัน
จับกลุ่มเด็กเล็กเป็นกลุ่ม ๆ เตรียมพร้อมอพยพ

ที่บ้านผู้เขียนมีสาวใช้ดูแลชื่อ พิรินทร์ แก้วเห็นคว้น
ไฟเปลวไฟด้วยเหมือนกัน พอรู้ว่าเกิดอะไร ก็รีบปิดบ้าน
ทิ้งบ้าน วิ่งร้องไห้ไปรับผู้เขียนจากโรงเรียนกลับมาบ้าน
ระหว่างทางไปแกตะกอนหินเลียบหัวแม่โป้งเท้าฉีกเลือด
หยดแฉะ เมื่อถึงบ้านแล้วพอดอนเย็นปากกลับมารู้เรื่อง
เข้าก็ให้เงินพิรินทร์เป็นสินน้ำใจ แต่พิรินทร์ก็ไม่ยอมรับ

ส่วนโรงเรียนอนุบาลปฐมวัยก็เสียหายหนัก ปิด
โรงเรียนไปหลายเดือน ต่อมาก็เปิดอีก ดำเนินการต่อมา
เป็นสิบปี ก่อนที่จะปิดไปซึ่งผู้เขียนก็ไม่ว่าเมื่อไหร่

เด็กสองพี่น้องจากภาพปกสมัยเรียนประถมที่โรงเรียนวุฒิวิทยาบรเวณ
ตรงข้าม ททบ5 ในปัจจุบัน

โรงเรียนที่สาม วุฒิวิทยา เป็นโรงเรียนรัฐบาล ถือว่า
เป็นโรงเรียนใหญ่สุดในละแวก ตั้งอยู่ตรงข้ามกับสถานี
วิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 ในสมัยนั้น แม้ว่าผู้เขียนจะ
ไม่ได้เรียนแต่ก็มีความทรงจำหลายเรื่อง เพราะพี่ทั้งสี่คน
เรียนที่โรงเรียนนี้หมด ค่าเทอม ๗ ละ 120 บาท ขณะที่
โรงเรียนผู้เขียนเป็นโรงเรียนเอกชน ค่าเทอม ๗ ละ 350
บาท

โรงเรียนนี้อยู่ใกล้บ้านมาก พี่ ๆ ทั้งสี่ไปเรียนไม่มี
ปัญหาอะไร พี่สาวคนโตกับพี่ชายคนเล็กแข่งกันสะสมโบ
ทุกเทอมที่สอบแต่ละชั้น ใครสอบได้ที่ 1 จะได้โบนัสเงิน
ตรงกลางมีวงกลมเขียนหมายเลข 1 ที่สองก็เช่นกันได้โบสี

แดงถ้าจำไม่ผิดตรงกลางเขียนหมายเลข 2 แล้วได้ขึ้นไป
ยื่นโหรณ์นักเรียนทั้งโรงเรียนบนนกพิณ

ผู้เขียนตามพี่ ๆ ไปแอบร่วมกับกิจกรรมของโรงเรียน
นี้บ่อย ๆ จึงมีความทรงจำเกี่ยวกับโรงเรียนนี้

ความทรงจำแรกเป็นเรื่องแปลกดี อย่างที่เล่า พี่ ๆ
ผู้เขียนสี่คนเรียนที่โรงเรียนนี้หมด มีวันหนึ่ง แม่กำลังเปิด
กรุพระ พี่ชายคนโตเข้ามาดูด้วย ถามโน่นถามนี่แล้วก็ไป
ต้องตากับพระกรุองค์หนึ่งเป็นพระสัมฤทธิ์ คราบกรุขึ้น
เขียวขนาดเท่าฝ่ามือเด็ก แม่ก็ไม่ได้ว่าอะไรเอาเชือก เชือก
สีขาวที่รัดกล่องพัสดุนั้นแหละมาร้อยพระแขวนคอให้
พี่ชายคนโต แกก็ห้อยติดตัวอยู่ตลอด มีอยู่วันโรงเรียนเลิก
พี่ชายคนโตเดินคอตกลับบ้าน บอกว่าทำพระหาย แม่ก็

ไม่ว่าอะไร ต่อมาพี่สาวคนเล็กกลับมาถึง บอกแม่ว่าเก็บ
 พระไฉ่องค์หนึ่งที่โรงเรียน เอาให้แม่ดู ปรากฏว่าเป็นพระที่
 พี่ชายคนโตทำหาย แม่เลยเก็บกลับกรุ ต่อมาให้พนักงาน
 พระดู แกบอกว่าองค์นี้เรียกว่านารายณ์ทรงปืน มีพุทธคุณ
 ด้านแคล้วคลาดคงกระพัน ตอนนี้อยู่ที่พี่เขยคนโต

อีกเรื่องที่อยู่ในความทรงจำของผู้เขียนและชอบด้วย
 คือกิจกรรมสอบการเรือนของโรงเรียนจุฬาลงกรณ์ฯ ในขณะที่
 นักเรียนชายเรียนลูกเสือ นักเรียนหญิงก็เรียนการเรือนมี
 จัดดอกไม้ต่าง ๆ แต่เน้นทำอาหาร ถึงเวลาสอบ นักเรียน
 หญิงทุกคนที่เรียนจะกลับบ้านไปเตรียมอาหารมาคนละ
 หนึ่งเมนู มีเวลาเตรียมหนึ่งคืนกับก่อนสัปดาห์ของอีกวัน
 การสอบจะมีในวันเสาร์ ถึงเวลาสอบนักเรียนหญิงจะ

เตรียมอาหารมาเรียงกันเต็มโต๊ะยาวพร้อมกับใส่ชื่อเมนู และชื่อของตัวเองไว้ ทางโรงเรียนจัดจานซ้อนสี่มและหุง ข้าวสวยพร้อมโต๊ะอาหารเตรียมไว้ให้ ตอนเที่ยง คุณครูที่สอนและไม่สอนก็จะมาชิมแล้วตักอาหารไปทานกันที่โต๊ะ หลังจากนั้นก็เป็นรอบของนักเรียนมาชิมแล้วตักอาหารที่ชอบไปกินกัน ที่ผู้เขียนชอบก็คือพี่สาวคนเล็กจะพาผู้เขียนไปด้วย กินกันไม่อั้น

มีอยู่ปีหนึ่ง เย็นวันก่อนสอบพี่สาวมาบอกผู้เขียนเลย “ซุน เค้าจะทำสับปะรดกวนไปสอบการเรือนพรุ่งนี้ ไปจ่ายตลาดกัน”

ช่วยกันซื้อของกันมาจนครบ สับสับปะรด คั้นน้ำ
เตรียมสารพัดกว่าจะเสร็จก็เกือบทุ่ม ตอนพี่สาวคนเล็ก
กำลังเคี้ยวน้ำตาลอยู่ พี่ชายคนโตเข้าครัวมาพอดี

“ทำอะไรนะ”

“สับปะรดกวน”

“ทำไมน้ำตาลมันดำอย่างนี้ เติมน้ำมั่งรีเปล่า”

“เปล่า”

“ทำสับปะรดกวนนะ ไม่ใช่ทอฟฟี่ กระทะทองเหลือง
ก็ไม่มี แบบนี้ยังงี้ก็ดำ คำทำให้ เอรียเปล่า”

ฟอร์มพี่ชายคนโตเหมือนทำกับข้าวเก่ง พี่สาวคน
เล็กไวใจเต็มที่ ยกครัวให้เลย ส่วนตัวเองไปไหนไม่รู้ เหลือ

ผู้เขียนกับพี่ชายทำกันสองคน พอเริ่มได้ที่พี่ชายคนโตเอามาชิมเลย

“เปรี้ยวได้ หวานได้ แต่ยังขาดอยู่ อะไรวะ... ไข่ชุนไปหยิบเกลือมา”

ลงเกลือไปอีกครึ่งช้อนโต๊ะ ชิมต่อ

“ยังขาด ยังขาด ไปเอาผงชูรสมา”

ลงผงชูรสไปอีกครึ่งช้อนโต๊ะ ชิมอีก

“ยังไม่ได้อยู่ดี เอาอย่างนี้ ไปหยิบห่อหนังสือพิมพ์ ช้อนป้าไว้ตรงชอกขายคามา”

หยิบมาเปิดห่อดู ไข่โห เป็นแท่งเหมือนที่ส่งให้ กว๊ายเตี๋ยเร็วเจ้าเนื้อเลย พี่ชายคนโตยกกระทะเคียว

สับปะรดลง เอาหม้อเล็กใส่น้ำตั้งไฟ โยนไข่แท่งที่ว่าลงไป
สองแท่ง

“อ้าว แกเคี้ยวไป อย่าเร่งไฟนะเว้ย น้ำงวดเหลือ
ครึ่งหนึ่งเมื่อไหร่มาบอกเค้า”

ผู้เขียนก็เคี้ยวไปจนน้ำงวดเหลือครึ่งหนึ่งก็รีบไปบอก
พี่ชาย แกเดินเข้าครัว ยกกระทะสับปะรดขึ้นมาตั้งใหม่ เท
น้ำที่เคี้ยวไว้ลงไปแล้วเคี้ยวสับปะรดต่อจนเสร็จ สือออกมา
ดำปืเหมือนลูกท้อแห้งจืดองใส่ห่อลูกกวาด เรียกพี่สาว
คนเล็กมาดู บอกว่าเสร็จแล้ว

ครั้งแรกที่พี่สาวมาเห็นสิ่งที่อยู่ในกระทะ แกโวยลั่น
จะร้องไห้ให้ได้

“ดึกแล้วด้วย ซื้อมาทำใหม่ก็ไม่ได้ ทำไงดี”

“ใจเย็น ๆ ชิมดูก่อน” พี่ชายคนโตบอก

“รสมันก็ได้แต่สีมันไม่ใช่สับปะรดกวนนี่”

“ก็อย่าไปเรียกว่าสับปะรดกวนสิ”

พี่สาวยังลังเลอยู่ ยังจะร้องให้อยู่เหมือนเดิม พี่ชาย

คนโตเลยตัดบท

“ไอ้ขุนไปหยิบกระดาดขี้แก้วทำวามาห่อ อย่าเอา

แบบขาวใสมานะ เดี่ยวคนไม่กล้ากะ”

ช่วยกันตัดกระดาดขี้แก้วสี่สามสี่สี่เป็นแผ่นสี่เหลี่ยม

ตัดสับปะรดกวนใส่ ห่อแบบถุง มัดปากด้วยด้ายญี่ปุ่นผูก

เป็นโบ ตอนเช้าเอาไอ้อะไรที่วุ้นใสถุงไปโรงเรียน เอาพาน

กะไหล่ทองของแม่ติดไปด้วย วางพานวางห่อสับปะรด

กวนจนเต็ม ดูดี หลากหลายสี ปรากฏว่ามีคนหยิบชิมไป

คอนพาน สอบผ่าน ส่วนอะไรที่อยู่ในห่อกระดาษแก้ว

พี่ชายตั้งชื่อไว้ให้ว่า

“ผลไม้โอชา”

จากห้องแถวขายอาหารจีนสู่ภัตตาคาร
กาลเวลาจะพิสูจน์ว่าใครจะเป็นผู้อยู่รอด

ภัตตาหารอาหารจีน

ธรรมเนียมการกินระดับชาวบ้านเมื่อยุคห้าสิบหกสิบ

ปีก่อน ต่างจากปัจจุบัน กล่าวคือโดยมากมักจะกินอาหาร
กันพร้อมหน้าพร้อมตากันที่บ้าน กรณีมีเหตุการณ์พิเศษก็
จะไปหาซื้ออาหารตามร้านตามแผงขายห่อกลับมากิน
ร่วมกันที่บ้าน ทั้งนี้มีปัจจัยมาจากสาธารณสุขปกเและการ
คมนาคม สามทุ่มกรุงเทพก็วังเวงแล้ว ส่วนพวกกินอาหาร
นอกบ้านโดยมากมักจะมีกิจกรรมที่ออกไปคนเดียว
อาหารการกินระดับชาวบ้านก็เรียบง่าย ผัก เนื้อวัว เนื้อหมู
ปลา แต่ไก่ ตอนนั้นถือว่าแพงกว่าเนื้อวัว เนื้อหมู ส่วนปลา
ทุแทบไม่ต้องพูดถึง กินได้ทุกมื้อ ราคาถูกมาก ไม่ใช่ปลาทุ
ตัวละ 80 บาทเหมือนสมัยนี้

พูดถึงอาหารจีน ถ้าเป็นอาหารจานแบบในร้านใน
 เหลา ชาวบ้านไม่นิยม เกียงว่าจืด ข้อสำคัญ แพงและ
 ฟูมเฟื่อย แต่ถ้าเป็นผัดข้าวต้มก๊วยหรือหาบอาแปะขาย
 ข้าวหน้าหมูกรอบ หมูแดง กุนเชียง เป็ดย่าง ซื่อ เจโป เฉโป
 หรือ เสียบโป แล้วแต่จะเรียก อันนี้ไม่เกียง

บริเวณอนุสาวรีย์ชัยสมรภูม้นั้นมีร้านอาหารจีนอยู่
 สามเจ้า ยังไม่ถึงกับเรียกว่า ภัตตาคารหรือเหลา ด้วยซ้ำ

- รุ่งกี
- ผ่วยกี
- พงหลี

เรื่องตอนนี้ผู้เขียนอาจจะเล่าสั้นหน่อย เพราะ
 ประสพการณ์ไปนั่งกินแทบจะไม่มีเลย ไม่ใช่วิถีชาวบ้าน

ยุคนั้น มีไปนั่งกินอยู่คนเดียวที่ รุ่งกี ซึ่งเป็นร้านที่เปิดแรก
สุด แต่จะเล่าหลังสุดเพราะมีความประทับใจกันอยู่

ร้านที่สองคือ ผ่วยกี บรรดาร้านที่ซื้อลงท้ายด้วย กี
เชื่อนมกินได้เลยว่ายังงี้ก็ต้องมีเปิดอย่าง ร้านนี้เปิด
สำหรับให้คนนั่งกิน ไม่มีห่อขาย ซึ่งแกอาจจะดำเนิน
นโยบายผิด อยู่ตรงข้ามรุ่งกี เยื้องไปทางอนุสาวรีย์ชัยฯ
ใหม่ ๆ ก็มีคนนั่งกินกันอยู่ แต่ความพลาดอีกอย่างหนึ่งคือ
ทำเลร้าน หน้าร้านหันเข้าหาทิศตะวันตกเต็ม ๆ คนที่เข้า
ร้านพวกนี้เขาไม่มานั่งกันตอนเช้า เขาจะมากินมือเที่ยง
ยันบ่าย ยันเย็น สมัยนั้นเครื่องปรับอากาศถือว่าแพงมาก
ร้านนี้จึงติดแต่พัดลม พอบ่ายคล้อย แดดส่องเข้าร้านเต็ม

ๆ ร้อนลิ ผู้คนเลยไม่อยากนั่ง เปิดกิจการมาได้ไม่กี่ปีก็ปิด
ฉากไป

ร้านที่สาม พงหลี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้
ของอนุสาวรีย์ชัยฯ ติดกับสวนหย่อมที่ทางการทำไว้โดยลง
ไม้ใหญ่ไว้เป็นแนว ร้านนี้หันหน้าหาทิศตะวันตกเหมือน
ผู่ยกี่ แต่อาศัยร่มเงาจากต้นไม้ใหญ่บังแดดบังความร้อน
เลยไม่มีปัญหา จากห้องแถวเล็ก ๆ มาเป็นอาคาร
ภัตตาคารซึ่งเหลืออยู่เพียงเจ้าเดียวในปัจจุบันเท่านั้น

กตาคารพงษ์ลิในปัจุบัน

กลับมาที่ รุ่งก็ ร้านอาหารจีนแห่งแรกย่านอนุสาวรีย์
ชัยฯ ร้านนี้เป็นร้านสองคูหาสองชั้น อยู่ในชุดห้องแถว
เดียวกันกับด้านหน้าตลาดสนามเป้า ถ้าแก่แกมีวิสัยทัศน์
และการตลาดดีมาก แกเปิดร้านมาเพื่อรองรับลูกค้า กรม
ทหารในสมัยนั้น และสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 ตกแต่ง
บรรยากาศในร้านไว้ดูแล้วออกจะค่อนข้างหรู แต่ยังไม่มี

เครื่องปรับอากาศ ที่แรกเปิดบริการแค่ชั้นล่าง ได้การตอบ
 รับเป็นอย่างดี ลูกค้าจอดรถหน้าร้านเรียงตามฟุตบาทเข้า
 มากิน จนต้องจัดโต๊ะเพิ่มที่ชั้นสอง ต่อมาประมาณ พ.ศ.
 2506 ร้านอาหารจีนมีเพิ่มขึ้นมากแถวสะพานควาย ลูกค้า
 ลดจำนวน ถ้าแก้ไขวิธีเปิดแผงกระจกหน้าร้านด้าน
 ขวามือ แขนงเปิดอย่างโฉบ มีหม้อก๋วยเตี๋ยวให้เด็กมายืน
 ขายก๋วยเตี๋ยว สับเปิด มีบริการขายแบบห่อกลับบ้าน
 ชาวบ้านทั่วไปก็สนใจซื้อห่อกลับบ้านตลอด สำหรับผู้เขียน
 ชอบสั่งเครื่องในเปิดราดน้ำพะโล้หอมมากินที่บ้าน วันไหน
 เงินไม่มีก็ซื้อคอเปิดสับคอละสามสลึง แก้วขาย เอาผักบุ้ง
 ลวกวาง ลงคอเปิดสับทับ แถมชิงดอง พรึกซื้อให้อีก เป็น

เจ้าแรกที่ใช้ห่อแบบมีพลาสติกกรองไม่ได้ใช้ใบตอง ห่อก็
เป็นกระดาษตัดแผ่นขาวไม่ใช่หนังสือพิมพ์

ที่สุดยอดยิ่งกว่าเปิดคือบะหมี่กวางตั่งห่อละห้าบาท
ชอบดูเด็กเฝ้าแก่มาก ลวกเส้นบะหมี่จนเกือบได้ที่
แล้วเออลงมาแช่ในกาละมังน้ำเย็น จากนั้นลวกอีกทีแล้ว
เอามาใส่ซามปรุงเครื่อง เสร็จแล้วเอามาโปะบนกระดาษ
ห่อที่วางผักลวกกรออยู่แล้ว ลงเนื้อปู ลงหมูแดงเส้นหนึบ
เหนียวนุ่ม ไม่เหมือนบะหมี่ทั่วไป ที่บ้านผู้เขียนไม่มีใคร
ปฏิเสธบะหมี่กวางตั่งร้านรุ่งก็ โดยเฉพาะแม่ ชอบเป็น
พิเศษ วันไหนแม่อยากกิน แม่จะถามทุกคนว่าใครเอาบ้าง
แล้วนับห่อ ผู้เขียนมีหน้าที่วิ่งออกไปซื้อ

ตำแหน่งบริเวณทางขึ้นลงสะพานลอยในปัจจุบัน เคยเป็นภัตตาคารรุ่งกี้
ในอดีต

หลัง พ.ศ.2510 ถนนพหลโยธินเริ่มมีปัญหา ห้าม
จอดรถหน้าร้าน จนกระทั่งสะพานลอยคนข้ามมาลง
ตรงหน้าร้านพอดี ไม่รู้ว่าถ้าแก่แก่เชื่อเรื่องฮวงจุ้ยหรือ
เปล่า แต่ รุ่งกี้ ก็ปิดกิจการไป

ส่วนพงหลี ประคับประคองตัวมาเรื่อย ๆ พอมีที่จอดรถอยู่บ้าง แต่ก็ยังมีปัญหา ก่อนโควิด กรรมการรุ่นชั้นเรียนประถมวัฒนศิลป์ มีการเสนอให้จัดเลี้ยงรุ่นที่พงหลี พอมีการยกประเด็นเรื่องที่จอดรถ งานเลี้ยงที่ร้านนี้ก็ตกไป

หนึ่งในสองสถานีแห่งตำนานวงการโทรทัศน์
ยุคแรกของไทย

สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7

ก่อนเข้าเรื่อง ผู้เขียนอยากอธิบายเกี่ยวกับหมายเลข

ช่องสถานีโทรทัศน์สักเล็กน้อย

การจะออกอากาศรายการโทรทัศน์ของแต่ละสถานี จำเป็นต้องกำหนดย่านความถี่ของการออกอากาศซึ่งการเรียกชื่อย่านความถี่เหล่านี้จะจดจำยากกว่าเรียกชื่อความถี่ออกอากาศตามแบบของสถานีวิทยุ ตามมาตรฐานจึงแบ่งย่านความถี่เหล่านี้เป็นช่วง ๆ ไป เรียกว่า ย่าน E band มีตั้งแต่ E3 ไปจนถึง E69 ในบ้านเราก่อนมีดิจิตอลทีวี เรามีช่องอะนาล็อกอยู่หกช่อง ที่ได้ย่าน E3 ก็เป็นช่อง 3 ได้ E5 ก็เป็นช่อง 5 7 9 11 ไปตามย่าน E band

เมื่อ พ.ศ.2498 ก็มีการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ขึ้น โดย
 ใช้อ่าน E4 ซึ่งสถานีก็เรียกว่า ช่อง 4 บางขุนพรหม ตาม
 ย่าน E ซึ่งปกติจะไม่ออกอากาศสถานีเลขคู่ที่กำหนดไว้กัน
 สองสถานีไม่ให้ย่าน E band ติดกันโดยจะไม่มีการ
 ออกอากาศเพื่อไม่ให้สองสถานีนั้นรบกวนกัน ต่อมาปี
 พ.ศ.2501 กองทัพบกก็จัดตั้งสถานีโทรทัศน์ขึ้นบ้าง ในการ
 เลือกย่าน E band ก็จะใช้ E ที่ต่ำที่สุดเพราะ E ต่ำกว่า
 จะไปไกลกว่าที่กำลังส่งเท่ากัน ครั้นจะเลือก E3 หรือ E5 ก็
 จะไปอยู่ติดกับ E4 ของช่อง 4 จะเลือก E6 ทางสถานีก็รู้ว่า
 เป็นสถานีคั่น ดังนั้นย่านความถี่ที่ต่ำสุดก็คือ E7 หรือช่อง
 7 นั่นเอง

หกสิบปีก่อนมีสถานีวิทย์โทรทัศนซึ่งชาวบ้านติด
 ปากเรียกว่าสถานีโทรทัศนอยู่สองช่องคือช่อง4 และช่อง7
 ออกอากาศตั้งแต่ห้าโมงเย็นไปเลิกตอนสี่ทุ่ม ตอนกลางวัน
 ไม่มีออกอากาศนอกจากเสาร์ อาทิตย์ และวันหยุด ซึ่ง
 รายการพิเศษที่ออกอากาศในวันหยุดราชการที่ไม่ใช่เสาร์
 อาทิตย์ก็ไม่พ่นหนังยอดเยี่ยมคือหนังอินเดียและละคอน
 ไทยพากย์สดที่เสียงบอกรับดังพอ ๆ กับเสียงนักแสดง ใน
 ความทรงจำของผู้เขียนจะเล่าเฉพาะช่อง 7 หรือ ททบ 5
 ในปัจจุบันที่คุ้นเคย

*สถานวิทยุและโทรทัศน์กองทัพบกช่อง7 หรือ ททบ5 ใน
ปัจจุบันยังมีความใหญ่โตอลังการกว่าในอดีตมากมาย*

ช่อง7 โดดเด่นมากในเรื่องหนังซีรีส์และละครคนไทย
เริ่มจากเรื่อง เวทีชีวิต พิภพมัจจุราช หุ่นไล่กา เพื่อมาตุภูมิ
ศาลาโกหก กับอีกหลายรายการ ส่วนนิยายโทรทัศน์ก็
ห้องหุ่น ขุนช้างขุนแผนที่เล่นกันยาวจากกุมารทองเป็นเด็ก
จนกุมารทองโตกลายเป็นวัยรุ่น ส่วนซีรีส์ฝรั่งก็มี จอม
เพชรฆาต 707 หนูน้อยปีแวย์ โลมาเพื่อนแก้ว สายลับ

จอมเป็น รายการพวกนี้ชาวบ้านติดกันมากมาย เรียกว่า
ตกคำเป็นนั่งเฝ้าหน้าจอจนแล้ว

ช่อง 7 เคยซื้อลิขสิทธิ์โบโซ่ ตัวตลกขวัญใจเด็กฝรั่งมา
ทำรายการ แนนอน ออกอากาศครั้งแรก ๆ สองโรงเรียนคือ
วุฒิวิทยา และ วัฒนศิลป์ฯ ถูกขอความร่วมมือเกณฑ์
นักเรียนประถมปลายเดินแถวไปเข้าห้องส่งออกอากาศ ก็
เป็นที่สนุกสนานกันสำหรับพวกเรา ส่วนผู้เขียนได้เข้าฉาก
ออกอากาศโดยเป็นลูกมือโบโซ่ คือ หนูพุก

ความที่สถานีช่อง 7 อยู่ไม่ไกลจากบ้าน วันไหน
อากาศร้อน ๆ ผู้เขียนก็จะเดินเข้าอาคารช่อง 7 ไปนั่งตรง
โซฟาทางเข้าหน้าประตูซึ่งเขาก็ไม่ได้เคร่งครัดในการเข้า
ออกแต่อย่างใด นั่งดูทีวีที่มีติดตั้งทั่วไปในอาคาร

เครื่องปรับอากาศเย็นจ๋า มีดาราทีวี ดาราหนัง เดินผ่านกัน
 หลายท่าน บางท่านก็นั่งโซฟายาวเดียวกันกับผู้เขียนซึ่ง
 เป็นเด็กก็ต้องทำตัวลีบ ๆ สงบปากสงบคำฟังท่านพูดคุย
 กัน แต่ละท่านโอภาปราศรัยดีมาก ไม่หยิ่ง ยิ่งตัวผู้ร้ายใน
 ละคอน ท่านพูดสุภาพมากติดกับตอนแสดง เคยมีดารา
 หนึ่งใหญ่ นางเอกดาวค้างฟ้ามานั่งโซฟาด้านตรงข้าม
 ผู้เขียน ท่านสวยมากตาหวานจริงขอยอมรับ แต่ตาท่าน
 แดงมาก หยอดยาหยอดต่ายี่ห้อยังยี่ห้อยี่หนึ่ง ที่ผู้เขียนก็
 เคยใช้ หยอดแล้วเย็นสบายตา แต่ตอนนี้ยาหยอดที่ว่าโดน
 แบนไปนานแล้ว สเตียรอยด์เต็ม ๆ ดาราท่านนี้หยอดตา
 บ่อยมากเลย ตอนหลังท่านเสียสายตาไปทั้งสองข้างจึงยุติ

การแสดงหนัง เข้าใจว่ายายหยอดนี้อาจเป็นปัจจัยหนึ่งของ
การเสียชีวิตของท่าน

ส่วนห้องส่งออกอากาศก็เคยเข้าไปเป็นผู้ชมใน
รายการอยู่บ้าง แต่ไม่ค่อยชอบเพราะเครื่องปรับอากาศ
ปรับไว้เย็นจัดจนเรียกว่าหนาว เข้าไปดูเขาถ่ายทอดสด มี
การยกป้ายให้คนดูในห้องส่งทำตาม “เจียบ” “ตบมือ” “เฮ”
ที่สนุกคือตอนเข้ารายการ บันไดดารา เขาจะนัดแนะทุก
คนร้องเพลงเปิดรายการซึ่งทุกคนก็ร้องได้อยู่แล้วเพราะ
เป็นรายการยอดนิยมรายการหนึ่ง “สวัสดีบันไดดารา เรา
เชียร์บันไดดารา บันไดทองของชาวพารา ใครเก่งรีบมา
อย่ามัวรอช้าพลัน.....”

กล้องก็กวาดมายังคนดูในห้องส่ง ได้ลุ้นเผื่อ
ออกอากาศกัน

ใกล้อาคารสถานีเป็นที่ตั้งของเสาอากาศเครื่องส่ง
เป็นเสาแบบ Self-Support คือไม่มีลวดสลิงซึ่งตั้งได้ด้วย
ตัวเอง ตอนนั้นถือว่าสูงมากแล้ว มองเห็นได้จากบ้าน
ผู้เขียน ยิ่งวันสำคัญต่าง ๆ ทางสถานีจะติดหลอดฟลูออ
เรสเซนต์ สีแดง ขาว น้ำเงิน เป็นแถบธงชาติจากยอดเสา
ลงมา มองเห็นได้จนเกือบถึงสะพานควาย ต่อมาประมาณ
พ.ศ.2510 ททบ ตั้งเสาอากาศอีกต้น ใกล้ ๆ เสาอากาศ
เดิมแต่สูงกว่าสองเท่า ขนาดเรียวกว่าและมีลวดสลิงซึ่ง
เป็นการทดลองออกอากาศช่อง E9 หรือช่อง 9 ครั้งแรก
เพื่อทดสอบระบบทีวีสี เนื้อหารายการเหมือนช่อง 7 แต่พอ

สี่ทุ่ม ช่อง 7 ยุติการออกอากาศ ช่อง 9 ยังออกอากาศต่อ
โดยมีแถมหนังไทยอีกหนึ่งเรื่อง

ปีไหนจำไม่ได้ เกิดพายุพัดเสาอากาศช่อง 9 หักครึ่ง
กลางลำ ยังดีที่โคนไปลงกรมทหารซึ่งเป็นที่ว่างเปล่า ไม่
มาลงด้านถนนพหลโยธิน

หลังจากนั้นก็มีการจัดสรรบริหารความถี่จนสถานี
ช่องต่าง ๆ เป็นไปดังปัจจุบัน

ร้านโชห่วยสินค้าอเมริกันกับความลึกลับระหว่าง

การค้าขายปกติ

ธุรกิจสีเทาของชาวอเมริกัน

หรือ

ปฏิบัติการของ CIA ในยุคเริ่มสงครามเย็น

ไต้ดินสโตร

ไต้ดินสโตร เมื่อห้าสิบกว่าปีก่อนพอจะให้คำจำกัด
 ความง่าย ๆ คือร้านโชห่วยขายสินค้าฝรั่ง เป็นห้องแถวแต่
 เปิดขายชั้นล่างสามสี่คูหาติดเครื่องปรับอากาศ มีสินค้า
 เกือบทุกชนิดที่ใช้ในชีวิตประจำวันฝรั่ง เครื่องกระป๋อง อา
 หารแพ็ค อุปกรณ์เครื่องครัว เครื่องเทศฝรั่ง สุรา เบียร์
 เครื่องดื่มแปลก ๆ กาแฟผงสำเร็จรูปยังไม่มี มีแต่กาแฟบด
 แพ็ค ถ่านไฟกลิ้งถ่ายรูป บุหรี่ ยาเส้น ไฟแช็คชิปโบ
 หนังสือพิมพ์ วารสารฝรั่ง สารพัดอย่างมากมาย แม้กระทั่ง
 ขนมเด็ก ช็อกโกแลตห่อ กับอีกสารพัดเรียงกันเต็มชั้น ขาย
 ในราคาที่คนไทยหยิบขึ้นมาดูแล้วก็ต้องริบวาง สินค้าส่วน
 ใหญ่หรือเรียกว่าทั้งหมดมาจากอเมริกา ไม่มีของไทยขาย

*ใต้ดินสโตร์เมื่อประมาณ พ.ศ.2556 ซึ่งยังคงเค้าเดิมของใต้ดินสโตร์
ดั้งเดิมอยู่ แต่สิ่งที่เปลี่ยนไปคือสินค้าภายในร้านส่วนใหญ่เป็นของไทย
(เครดิตภาพ - Google)*

ร้านนี้ตั้งอยู่เกือบตรงข้าม ททบ 5 หรือช่อง 7 ในสมัย
นั้น จากประตูเข้าร้านด้านขวาเป็นตู้บุหรี่ยาเส้น กล้อง
ยาสูบ มีแคชเชียร์ผู้หญิงยืนเฝ้าอยู่คนเดียว แกะชื่อพี่แหวน
ถ้าจำไม่ผิด เดินเข้าไปดูในร้านถ้าไม่รู้ว่าร้านนี้อยู่ใน
เมืองไทยก็คงคิดว่าอยู่ต่างประเทศ ผู้เขียนชอบเข้าไปเดิน
ดูของแปลก ๆ ใหม่ ๆ ในร้านแต่ไม่กล้าจับต้องเพราะเป็น

ของดีมีราคาทั้งนั้น มุมโปรดของผู้เขียนในร้านนี้คือมุมหนังสือและวารสารอังกฤษ แนนอนที่ผู้เขียนไม่อ่านอย่างอื่นหรอกนอกจากการ์ตูนเล่มเท่าวารสารทั่วไป อ่านไม่ออก แต่ดูรูปเอา ตอนเข้าร้านนี้ใหม่ ๆ ก็ยืนอ่านอยู่สักครึ่งชั่วโมง มาครั้งต่อ ๆ ไปนั่งกับพื้นตะลุยกอ่านเป็นชั่วโมงกวาดอ่านการ์ตูนไล่เล่มกันไปเลยซึ่งพี่แหวกก็ไม่ได้ว่าอะไร บางครั้งผู้เขียนจะเดินไปห้องน้ำที่ร้านเพื่อนที่อยู่ย้อนกลับไปทางอนุสาวรีย์ชัยฯ พี่แหวกก็จะให้เงินมาฝากซื้อน้ำกลับมาด้วย ก็เข้ามาอ่านกันเป็นประจำ จนตอนหลังจับแนวได้ อ่านการ์ตูนที่มีฉีกปกด้านบนออก เรียกว่าหนังสือฉีกปก การ์ตูนพวกนี้ราคาถูกเป็นพิเศษ เล่มไหนอ่านแล้วถูกใจซื้อเลยแถมพี่แหวกลดราคาให้อีกต่างหาก แกคงเห็น

ว่าผู้เขียนมานั่งในร้านเป็นเพื่อนทั้ง ๆ ที่ไม่ได้พูดคุยกันเลย
 แต่ถ้าพี่แหวอยากซื้ออะไรแถวตลาด ผู้เขียนก็วิ่งไปซื้อให้
 ไม่มีปัญหา พอได้การตุ๋นฝรั่งฉีกปกมาก็เอากลับบ้าน
 ให้ป่าแปลให้ฟังอีกที

นั่งอ่านการตุ๋นในใต้ดินสโตรบอย ผู้เขียนก็ได้
 ข้อสังเกต แรกสุดบริเวณนั้นไม่มีห้องแถวค้าขายเลย คน
 ไทยจะเดินผ่านไปผ่านมาก็น้อยมาก ไม่ต้องพูดถึงฝรั่งเลย
 ขนาดคนช่อง 7 ถ้าจะซื้อของเขาก็ไม่สนใจร้านนี้ ลำดับถัด
 มา เท่าที่ไปนั่งในร้าน ไม่เคยเห็นคนไทยเข้าร้าน ฝรั่งก็แทบ
 ไม่มี จะมาก็พวกนักทัศนาจรชาวจร ชื่อของจุ๊กจิกก็ไม่คุ้น
 จะสรุปว่าร้านนี้ไม่มีลูกค้าก็อาจจะยังไม่ถูก เป็นไปได้ว่า
 ฝรั่งรู้จักร้าน รู้แหล่ง ขับรถมาจอดหน้าร้านซื้อของแล้วก็ไป

แต่เจ้าของร้านที่เป็นฝรั่งไม่เคยมาร้านให้เห็น ปล่อยพี่
แหวดูแลอยู่คนเดียว เหมือนไม่ได้ใส่ใจ แต่กิจการก็ไปได้
โดยตลอด

เคยถาม ๆ ผู้ใหญ่เกี่ยวกับร้านนี้ มีเรื่องเล่ากันอยู่
กระแสนึงบอกว่าร้านนี้ทำธุรกิจสีเทาเอาของ Px ทหาร
อเมริกันมาขาย ได้มาราคาถูก แต่ทำไมไม่เปิดร้านในทำเล
ที่ดีกว่านี้ โชนที่ร้านเกือบจะเรียกได้ว่าไม่มีคนเดินผ่าน อีก
กระแสนึงว่าสายลับอเมริกามาเปิดร้านบังหน้า ถึงได้เปิด
ร้านตรงข้ามช่อง 7 หรือ ททบ 5 เลย สมัยนั้นยังไม่มีใคร
รู้จัก CIA จะเป็นไปได้หรือไม่ก็ยังไม่มีการยืนยัน แต่คน
ตลาดสนามเป้า ซอยลือชา ไม่เข้าร้านนี้

ภาพใต้ดินสีโตรในปัจจุบัน จากการสอบถามคนพื้นที่ ร้านนี้ปิดมานานแล้ว ไม่ทราบว่าปิดชั่วคราวหรือถาวร ถ้าปิดถาวรก็เป็นอันจบฉากตำนานแห่งร้านนี้ไป

เรื่องของสายลับอเมริกา สมัยนั้น CIA อย่างองภาพ
ว่าเป็นฝรั่ง

อาเจ็ก อาแปะ นี่แหละตัวดี พุดไทยไม่ขัด แต่
ปฏิบัติงานแกพูดอังกฤษปรือ

แล้วคนไทยละ พูดอังกฤษไม่รู้เรื่องหรอกที่พูดได้ก็มี
การศึกษา ท่านเหล่านั้นไม่เล่นด้วย

อาจมีความเฉื่อยตามมาจากเสรีไทย แต่พอ
สงครามโลกครั้งที่สองยุติ ท่านก็ไม่เล่นด้วย

มีอาแปะ ตั้งกระท่อมปลูกผักอยู่ในซอยลือชา ชื่อ
แจ็กเทียม วันดีคืนดีคนเดินผ่านกระท่อม เห็นแจ็กเทียม
อ่านหนังสือพิมพ์ฝรั่ง ถามแก แกบอกว่า

“ปาว อ้วนดูรูป”

บทบาทของชาวคริสต์ต่อชุมชน

ละแวกย่านอนุสาวรีย์ชัยฯ

บ้านเซเวียร์และสื่อมวลชนแบบติสต์

บ้านเซเวียร์ในอดีตตอนนั้นผู้เขียนยังไม่แน่ใจว่าจะให้คำจำกัดความเป็น วัด หรือ โบสถ์ เลยขอใช้คำรวม ๆ ว่า คริสตจักร ไปก่อน จากอนุสาวรีย์ชัยฯทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือซึ่งก็คือสนามหญ้า ด้านทิศตะวันตกของสนามหญ้าที่มีทางลูกรังคันโรงเรียนอนุบาลปทุมวัน ถ้าเดินตามทางไปทางทิศเหนือจนสุดที่คลองสามเสนจะมีสะพานไม้รถยนต์ผ่านได้ข้ามคลอง เมื่อข้ามสะพานไปก็จะเป็นประตูทางเข้าเข้าบ้านเซเวียร์

คำว่า Xavier – เซเวียร์ มาจากภาษาอาราบิก อ่านว่า ซาเวียร์ เป็นชื่อของผู้ชาย ถ้าจะกล่อมเกลี้ยงแปลเป็นไทยก็คงชื่อ ชัชวาลย์ เป็นคริสตจักรนิกายเยซูอิต หรือ

คณะแห่งพระเยซูเจ้า ก่อตั้งเมื่อไรไม่รู้แต่มีมาก่อนผู้เขียน
เกิด สมัยนั้นยังเป็นแค่สถานที่มีโบสถ์ก่ออิฐถือปูนหลังคา
สูงขึ้นเดียว โปร่งสามด้าน ด้านหน้ามีไม้กางเขน ขนาด
ของโบสถ์ผู้คนนั่งได้ประมาณร้อยละหกสิบโดยมีม้านั่งยาว
เรียงเป็นแถวสองฟาก เว้นที่ตรงกลางเป็นทางเดินสู่เวที
ด้านทิศเหนือ จากโบสถ์ก็มีอาคารถาวรและกึ่งถาวรอยู่
สองสามหลัง ปลูกไม้ใหญ่ร่มรื่นทั่วบริเวณ มีสนามหญ้า
เล็ก ๆ และโต๊ะหินอ่อนสำหรับนั่งทำกิจกรรมนอกประสงค์
เรียงไว้ให้โดยรอบ ด้านหลังบ้านเซเวียร์มีกำแพงติดติดกับ
คูระบายน้ำเล็กๆและพื้นที่รกร้างมีไม้รกร้าง ผู้เขียนไม่เคย
เดินเข้าไป จำได้ว่ามีสิ่งกีดขวางเอาไว้ แต่จุดด้านหลัง ถ้า

ข้ามไปได้ แต่ต้องลุยป่าน้อยเดินตรงไปอีกไม่กี่ร้อยเมตรก็
จะเป็นบ้านผู้เขียนพอดี

วัตถุประสงค์ที่ก่อตั้งบ้านเซเวียร์ในตอนนั้นผู้เขียนไม่
อาจทราบได้ รู้แต่ว่าเป็นโบสถ์คริสต์ ถ้าเดินเข้าไปตอน
กลางวันจะพบแต่ความร่มรื่นเงียบสงบ ไม่เห็นกิจกรรมใด
ใด ผู้คนก็ไม่ค่อยมี จะมีก็บาทหลวงหรือหลวงพ่อกับคน
ในสถานที่เดินอยู่บ้างเป็นครั้งคราว สถานที่แห่งนี้ใคร ๆ ก็
สามารถเข้าไปได้โดยไม่มีใครเฝ้าทางเข้า ปิดเทอมวันไหน
อากาศร้อน ๆ ผู้เขียนจะหยิบหนังสือกำลังภายใน กลัวย
น้ำว่าหนึ่งหริ น้ำหนึ่งกระตักเข้าไปนั่งอ่านหนังสือในบ้าน
เซเวียร์ อาศัยความร่มรื่นจากต้นไม้ใหญ่และลมเย็น ๆ ที่
พัดมาจากคลองสามเสน

ทางเข้าบ้านเซเวียร์ในปัจจุบัน

ปัจจุบันบ้านเซเวียร์เป็นที่ตั้งของหลายองค์กรได้แก่
 วัดบ้านเซเวียร์ ศูนย์กลางของคณะแห่งพระเยซูเจ้า (เย
 สุอิต) แขวงประเทศไทย ศูนย์ประสานงานนิสิตนักศึกษา
 คาทอลิกแห่งประเทศไทย (CSNT) กลุ่มค่ายอาสาพัฒนา
 บ้านเซเวียร์ องค์กรเยสุอิตสงเคราะห์ผู้ลี้ภัย (JRS)

โครงการเยสูติตสงเคราะห์ผู้ต้องขัง ศูนย์พัฒนาคุณภาพ
ชีวิตบ้านเซเวียร์ และ หอพักนิสิตนักศึกษาชาย ซึ่งปัจจุบัน
เป็นหอผู้ใหญ่มากแล้ว

ครั้งแรกที่ผู้เขียนรู้จักบ้านเซเวียร์ก็ตอนประมาณหก
เจ็ดขวบ วันนั้นเป็นวันที่ 24 ธันวาคม ซึ่งเป็นวันคริสต์มาส
อีฟ ใจ้าง ขาส่งเนือบ้านอยู่อนุสาวรีย์ฯชนเลย

“ไ้คุณ เ็นนี้ไปบ้านเซเวียร์กัน”

“เซเวียร์ไหนวะ ไม่รู้จัก”

“ตรงแถว ๆ สวนตัวอย่างงั”

“มีด้วยหรอ”

“เอน่า เ็น ๆ มาบ้านกูก่อน”

ตกเย็นไปเล่นที่บ้านไอ้ช้างก่อน พอถึงเวลาไอ้ช้างพา
 เดินเข้าบ้านเซเวียร์ เจอโบสถ์ก่อน ที่ลานหน้าโบสถ์มีเด็ก
 มากมายทั้งมาเองและผู้ใหญ่พามา มีเลี้ยงข้าว แจกขนม
 จากนั้นก็เรียกเข้าโบสถ์ ให้เด็ก ๆ ต่อแถวรับของเล่น ส่วน
 ผู้ใหญ่เป็นของเล่นเด็กเล็ก ผู้เขียนเลยไม่ไปต่อแถว หลังจาก
 นั้นก็เป็นกิจกรรมบนเวทีโดยมีพระหรือบาทหลวงหรือจะ
 เรียกว่าอะไรไม่แน่ใจ แต่พวกเราเรียกว่าหลวงพ่อ ขึ้นมา
 กล่าวบนเวทีพร้อมกับเทศน์ง่าย ๆ ท่านรู้ว่าส่วนใหญ่ที่มา
 งานไม่ใช่คริสต์หรือชาวคริสต์จักร จากนั้นก็เป็นการแสดง
 ต่าง ๆ บนเวที มีรำไทย ฟ้อน โดยกลุ่มเยาวชนผู้เป็น
 สมาชิกคริสต์จักร สลับกับการกล่าวบทสวดสรรเสริญเป็นช่วง
 ๆ แล้วก็จบงาน

ໂມສົດເຢຊູຈິດ

หลังจากนั้นผู้เขียนก็ไปเล่นแถวบ้านเซเวียร์เป็นครั้ง
คราว บางครั้งก็มีผู้ใหญ่พาเด็กมาฝากไว้ที่ห้องในอาคาร
แถวโบสถ์ ส่วนผู้ใหญ่เข้าไปทำกิจกรรมในโบสถ์ เคยถูก
ชวนเข้าไปนั่งรวมกลุ่มกับเด็กซึ่งโดยมากก็อายุน้อยกว่า
ผู้เขียนแต่รู้เรื่องรู้ความแล้ว มีบาทหลวง น่าจะบาทหลวง
ฝึกหัดแต่ผู้เขียนก็เรียกหลวงพ่อ ท่านเข้ามาเล่ามาสอน
เกี่ยวกับพระคัมภีร์แทรกด้วยคำสอน ความเชื่อความ
ศรัทธา ไปนั่งฟังก็สนุกดีเพราะท่านเล่าบทแรก ๆ ของพระ
คัมภีร์คือ Genesis การสร้างโลก และนี่ก็เป็นครั้งแรกที่
ผู้เขียนรู้จักพระคัมภีร์ไบเบิลเช่นกัน

พอดอนเล็ก ผู้เขียนยกมือไหว้ไม้กางเขน หลวงพ่อ
มาบอกเลย ไม่ต้องไหว้หรอก นั่นไม่ใช่สิ่งสักการะ แต่เป็น
สัญลักษณ์การไถ่บาปของพระเยซูเจ้า

นี่เป็นการปูพื้นความคุ้นเคยกับคริสต์ศาสนาซึ่งแม้
ตอนนี้ผู้เขียนยังคงเป็นพุทธศาสนิกชนอยู่ก็ตาม

ที่เล่ามาเป็นความทรงจำในอดีตที่มีต่อบ้านเซเวียร์
แต่ไหน ๆ ก็เล่าแล้วเกี่ยวกับคริสตจักร พื้นฐานเล็กน้อย
ทางคริสต์ศาสนาที่ได้มาจากบ้านเซเวียร์ก็ได้ต่อยอด
ออกไปอีก ต่อมาผู้เขียนได้ฟังรายการวิทยุ “ผู้ประกาศข่าว
ประเสริฐ” ของ สื่อมวลชนแบบตีสต์ ฟังไปฟังมา เอ๊ะ ที่ทำ
การเขาอยู่ใกล้โรงพยาบาลหญิง หรือโรงพยาบาลราชวิถี
นี่เอง ใกล้บ้านนี่ พอมีโอกาาก็ไปเดินหาเลย เป็นตึกมีป้าย

เขียน สื่อมวลชนแบบติสต์ เข้าไปเดินดู จับพลัดจับผลูก็
กรอกเอกสารทิ้งไว้ จากนั้นไม่นานก็มีจดหมายจาก
สื่อมวลชนแบบติสต์มาถึงบ้าน ให้กรอกแบบสอบถาม
ตอบไปว่าสนใจเรียนพระคัมภีร์ทางไปรษณีย์ เสร็จแล้วใส่
ซอง แกติตแสดมปีมาให้เสร็จสรรพ ส่งกลับไป

หลังจากนั้นไม่นาน บทเรียนก็ทยอยมาเป็นชุดทาง
ไปรษณีย์พร้อมแบบฝึกหัดอีกต่างหาก อาทิตย์ละสองรอบ
ตามมาด้วยข้อสอบเป็นระยะ เรียนอยู่ครึ่งปี จบหลักสูตร
ได้ประกาศนียบัตรมาหนึ่งใบ

ต่อมาอีกไม่นานก็มีฝรั่งอายุประมาณเด็กเรียน
มหาวิทยาลัยปีสี่ แต่งกายสุภาพเสื้อขาวแขนสั้น กางเกง
ขายาวสีกรมท่าสองท่านมาหาผู้เขียนถึงบ้านเลย ป้าเป็น

คนออกไปต้อนรับ ผู้เขียนอยู่หลังบ้าน พอป้ารู้ว่าเป็นใคร
มาหาใคร ป้าตะโกนเรียกเลย

“ขุน พระเยซูมาหาเว้ยลูก”

ผู้เขียนออกไปต้อนรับให้ท่านนั่งหน้าบ้าน น้ำแปลก
แม้จะห้าสิบกว่าปีมาแล้ว ผู้เขียนยังจำชื่อของทั้งสองท่าน
ได้ เอลเดอร์ จอห์น และ เอลเดอร์ กิลเบิร์ต ถามพวกท่าน
เรื่องเครื่องดื่ม จะเอาน้ำอัดลมมาให้ ท่านบอกว่าพวกท่าน
ไม่ดื่ม น้ำอัดลมปรุงแต่ง ขอเป็นน้ำเย็นก็พอ

เอลเดอร์บอกว่า เห็นคำตบข้อสอบของผู้เขียนที่
เขียนส่ง ดูแล้วโดดเด่นมีความเข้าใจในบทเรียน ได้คะแนน
สูง ท่านเลยมาเยี่ยมเยียน อธิบายความเป็นมาของ
สื่อมวลชนแบบติสต์ ว่าเป็นคริสต์นิกาย มอร์มอน จัดตั้ง

องค์กรขึ้นมาเพื่อประกาศข่าวประเสริฐแก่ผู้คน เป็นองค์กร
 ที่ได้รับทุนสนับสนุนจากอเมริกา (ถ้าจำไม่ผิด) บุคลากร
 ล้วนเป็นอาสาสมัคร มีทั้งคนพื้นที และจากองค์กร
 สำนักงานใหญ่ที่อเมริกา ทุกคนทำงานเพื่อรับใช้พระเจ้า
 จากนั้นท่านก็พูดคุยสอบถามพูดคุยกับผู้เขียนเกี่ยวกับ
 ทัศนะต่าง ๆ ที่มีต่อพระเจ้า พระเยซูคริสต์ ถ้ามถึงความ
 เชื่อความศรัทธา ก็ตอบไปตามที่เรียนมา เพียงแค่ไม่
 ยอมรับทั้งหมดและก็ได้โต้แย้ง เพราะมันเป็นความจริง
 ตามพระคัมภีร์ คุณกันเกือบชั่วโมง เอลเดอร์ กิลเบิร์ต ก็
 หยิบหนังสือมาปึกหนึ่งจากเบ้หรือยามจำไม่ได้ เล่าให้ฟัง
 เกี่ยวกับแต่ละเล่มซึ่งเป็นหนังสือประมาณวารสารบ้าง
 หนังสือเล่มเล็กบ้างซึ่งผู้เขียนก็ได้สนใจอะไรมา แต่มี

หลุดขึ้นมาวางอยู่บนโต๊ะเล่มหนึ่ง เป็นหนังสือหนา
ประมาณสามสี่ร้อยหน้า ขนาดเท่าพ็อกเก็ตบุ๊ก ปกสีเขียว
ตัวหนังสือหน้าปกสีทอง เขียนว่า “The Holy Scriptures,
Simplified version” โอ้โฮ พระคัมภีร์ภาษาอังกฤษ ฉบับ
ง่าย ผู้เขียนเล่มนี้ไว้ตลอด สุดท้ายบอกเอลเดอร์ไปเลย

“ผมอยากอ่านเล่มนี้ครับ”

เอลเดอร์ กิลเบิร์ต ทำสีหน้าลำบากใจเลย ที่แรก
เหมือนจะไม่ให้ ลังเลอยู่พักหนึ่งแล้วก็พูด

“ปกตินี้หนังสือเล่มนี้ไม่ได้มีไว้ให้ใคร มันเป็นของผม
แต่เห็นว่าคุณสนใจพระคัมภีร์จริง เอาอย่างนี้ เพื่อแสดง
ความตั้งใจ คุณบริจาคเข้ามูลนิธิสิบบาทแล้วกัน”

ผู้เขียนไม่พูดอะไร หยิบหนังสือวิ่งไปหาป่าเลย

“ป้า ซื่อเล่มนี้ให้หนูหน่อยสิ ยี่สิบบาท อยากอ่าน”

ป้าพลิก ๆ อ่านหนังสือดู มีแต่ภาษาอังกฤษทั้งเล่ม

ป้าก็ไม่พูดอะไรเหมือนกัน เดินไปหยิบเงินมาให้ยี่สิบบาท

ผู้เขียนเอาเงินส่งให้เอลเดอร์ ท่านก็เขียนใบเสร็จมาให้หนึ่ง

ใบเป็นค่าบริจาคเข้ามูลนิธิ คุยกันต่ออีกพักเอลเดอร์ก็กลับ

หนังสือเล่มนั้นก็ประจำหัวนอนผู้เขียนมาตลอด

แม้กระทั่งตอนเรียนจบมาทำงาน ว่างก็หยิบมาอ่าน เป็น

ข้อความร่วมสมัยอ่านง่าย ต่อมาก็สูญหายไปตาม

กาลเวลาแบบเดียวกับหนังสือดี ๆ เล่มอื่น ๆ

ทั้งหมดนี้ เป็นความทรงจำเกี่ยวกับคริสต์จักรและ

องค์กรคริสต์ในละแวกอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ

จากค่ายทหารซึ่งดูเหมือนไม่มีความสำคัญทาง
ยุทธศาสตร์ มาเป็นกองบัญชาการกองพลที่มี
ความสำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ
ตำนานของค่ายนี้เป็นที่มาของชื่อพื้นที่ทั้งละแวก

กรมทหาร

ปัจจุบันคือที่ตั้งของ กองบัญชาการ พล.ม.2 รอ. ซึ่งมีบทบาทสำคัญสุดหน่วยงานหนึ่งในการรักษาอธิปไตยของชาติ รวมถึงการสนับสนุนหน่วยราชการอื่นและกิจการพลเรือน สถานที่แห่งนี้ตั้งอยู่ตรงข้ามซอยลือชาและตลาดสนามเป้า ซึ่งภายในเป็นอาคารทันสมัยรวมทั้งสถานที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย

เมื่อหกสิบปีก่อน สถานที่แห่งนี้ไม่แน่ใจว่าจะใหญ่ถึงระดับกอง คาดว่าเป็นแค่ค่ายทหาร แต่อย่างไรก็ตามชาวบ้านทุกคนเรียกกันติดปากว่า “กรมทหาร”

ด้านหน้าของกรมทหารสมัยนั้นมึประตู่ใหญ่เป็น
ประตู่เสาปูนสีเเมนต์ทั้งสองข้าง มีป้อมยามพร้อมเหล็กยก
ลายแดงขาวกันสำหรับรถเข้า-ออก

ทางด้านปลายของเหล็กยกจะพอดิเสาปูนถัดไปจึง
ต่อด้วยประตู่คนเดินเป็นช่องประมาณ 2 เมตรแล้วจึงเป็น
รั้วลวดตระแกรง และข้อความว่า “เขตทหาร ห้ามเข้า”

ทางเข้าหลักในอดีตอยู่ตรงข้ามซอยลือชา ปัจจุบันยังเปิดใช้อยู่

ตอนเช้า คนนอกต้องทำตัวให้แบบเนียนคือต้องเดินผ่านเข้าไปเฉย ๆ ทำเหมือนกับว่าเคยเข้าออกประจำ เพราะมีกลุ่มบ้านพักนายทหารอยู่ถัดไปทางด้านขวามือ และด้านใน ๆ ถัดเข้าไป เวลาจะเดินเข้าไปต้องตีเนียน ๆ อย่าทำพิรุณไม่เช่นนั้นทหารยามจะไม่ให้เข้า ส่วนตอนออกไม่มีปัญหาเดินออกได้ตามสบาย ตรงปากทางเข้าซ้ายมือ มีต้นมะขามใหญ่ร่มรื่น ป้าบอกว่าเอารกของผู้เขียนตอนคลอดใส่หม้อดินมาฝังไว้ที่โคนต้นมะขามแห่งนี้ เดินตามถนนตรงเข้าไปประมาณร้อยเมตรก็เลี้ยวซ้ายไปตามทางระหว่างทางทั้งสองข้างร่มรื่นไปด้วยต้นก้ามปู ตลอดแนวทางเดินขวามือจะมีอาคารไม้สองชั้นซึ่งมีบันไดขึ้นลง

อยู่ด้านหน้า ด้านซ้ายมือของทางซึ่งเป็นถนนลูกรัง จะเป็น
ลานดินกว้างขวางสำหรับฝึกแถวทหารเกณฑ์

อาคารด้านขวาที่ทอดยาวอยู่เป็นระยะ ๆ เหล่านี้ก็คือ
คอกกองบัญชาการ หน่วยสื่อสารและโรงนอนของพลทหาร
ที่แบ่งกลุ่มออกเป็นแต่ละกอง ด้านหน้าของอาคารแต่ละ
อาคารจะมีคำขวัญตัวโตเขียนติดเอาไว้ด้านหน้าอย่าง
ชัดเจนแค่เห็นครั้งเดียวก็จำได้แล้วคำขวัญที่ว่ำนั่นคือ
“ชาติ-เกียรติ-วินัย-กล้าหาญ-อดทน”

หลังจากเดินท่องคำขวัญกันมาระหว่างทาง นาน ๆ
ที่จะมีรถจี๊ปทหารแล่นผ่านมาสักคัน แน่แน่นอนว่าต้องเป็น
นายทหารระดับผู้บังคับบัญชา

ส่วนพี่ ๆ ไฉ่เถรวก็ต้องขี่จักรยานสองล้อพร้อมหัวถึง
 เศษข้าวไปเลี้ยงหมู ที่นี้วินัยสูงมากและถ้าหากว่าใน
 ระหว่างทางเกิดช่วยขึ้นมาเจอนายทหารเข้า พี่ ๆ ไฉ่เถรว
 จะต้องทำความเคารพนายทหารทั้ง ๆ ที่ขี่จักรยานและหัว
 ถึงให้ได้ ไม่อย่างนั้นจะมีความผิดทางวินัยถูกลงโทษวิด
 พื้นหรือนอนกลิ้งไปกับพื้นถนน หนึ่งในกลุ่มอาคารนั้นเป็น
 โรงเลี้ยง หรือ โรงอาหารทหารเกณฑ์ ผู้เขียนและเพื่อนเคย
 ตีเนียนเข้าไปขออาหารนำทหารคนตักซึ่งแกก็ไม่ได้ว่าอะไร
 ตักข้าวและกับใส่จานส่งกระสีให้เฉย ตอนนั้นยังไม่มีถาด
 หลุม โดยบอกให้ไปแอบ ๆ กินด้านหลังโรงเลี้ยงอย่าให้
 นายเห็น และที่จะว่าอาหารการกินของทหารเกณฑ์นั้นไม่
 ดี ไม่ใช่เรื่องจริงเลย กับข้าวมีทั้งผัดแกง มีผัก เนื้อ หมู

ปลา ครอบตามแบบข้าวแกงที่ขายตามตลาด แถมอร่อย
ด้วย น้ำทหารคนดักก็มีหน้ก ตักใส่ที่หนึ่งพูนจาน กลัวไม่
อิ่ม

เดินมาจนพ้นกลุ่มอาคารถึงครึ่งทางพอดีรวม
ระยะทางถึงจุดนี้ก็ประมาณ 500 เมตร จะเจอที่โล่งกว้าง
ใหญ่มากอยู่เบื้องหน้า พื้นดินถูกแดดเผาแต่กระแหมะมี
หญ้าเป็นหย่อมแต่ก็ไม่มีหญ้าขึ้นสูง มีถนนลูกรังผ่านกลาง
ทอดตรงไปยังภูเขาเล็ก ๆ เบื้องหน้าทางทิศเหนือ ที่รู้จักกัน
ในนามว่า “มุลดิน” ซึ่งเกิดจากการขุดดินแนวข้าง ๆ ด้าน
ทิศตะวันตกขึ้นมากมกกันจนเป็นภูเขาขนาดย่อม มุลดินสูง
ประมาณตึกห้าชั้นหรือประมาณ 15 เมตร รูปร่างเป็นรูป
สี่เหลี่ยมผืนผ้ากว้าง 40 เมตร ยาว 200 เมตรเมื่อเทียบกับ

บริเวณดินที่ขุดขึ้นมาจนกลายเป็นหลุมดินที่ใหญ่กว่า
ประมาณ 2 เท่า คือกว้าง 90 เมตร ยาว 200 เมตรและมี
ความลึกอย่างต่ำ 5 เมตร

บริเวณนี้คือสนามเปิดโล่งกลางแจ้ง ใช้ทดสอบยิง
ปืนทุกประเภท ไม่ใช่แค่ปืนพกสั้นหรือปืนยาวทั่วไป มัน
รวมไปถึงการทดสอบการยิงปืนกลเบาและปืนกลหนัก
สารพัดชนิด ซึ่งฉากกั้นกระสุนด้านหลังเป้าที่เป็นวัสดุอื่น ๆ
คงไม่สามารถทนทานต่ออำนาจการยิงเหล่านี้ได้ มูลดินจึง
ถูกถมขึ้นมาเพื่อทำเป็นฉากกั้นกระสุนด้านหลังเป้า มีการ
ขุดสนามเพลาะเป็นแนวตามความยาวของมูลดินที่ขวาง
ด้านหลังเป้า ลึกประมาณความสูงของผู้ใหญ่ไว้กรณีมี
ความจำเป็นต้องเดินตัดแนวยิงก็เดินหลบในสนามเพลาะ

นี่ ตำแหน่งตั้งเป้ายังมีก้อนฟางสีเหลี่ยมขนาดใหญ่วาง
ซ้อนกันเป็นกำแพงฉากหลังเป้าอีกชั้นหนึ่ง ด้านหน้าจึง
เป็นตำแหน่งวางเป้าทำด้วยกระดาษแข็งหนาเป็นรูปคน
เต็มตัว วางเรียงเป็นแนว เป้าเหล่านี้ถูกยิงจนพรุนขาด
เกลื่อนกลาดเต็มพื้น เคยมีกองถ่ายภาพยนตร์มาสักร้าง
บ้านกองถ่ายเอาไว้ แล้วก็ไม่ได้รื้อทิ้ง มอบให้กรมทหารไป
เลย หนังสือเล่มนี้ผู้เขียนได้ดู เป็นหนังสือชื่อ ขุนดง

ในเวลาที่ไม่มีการทดสอบอาวุธ ผู้เขียน กับ ไข่เดี่ยว
เพื่อนสนิทคนหนึ่งในกลุ่มซึ่งดูเหมือนว่าจะมีแค่สองคนใน
กลุ่มเด็กตลาดที่ชอบเข้าไปเล่นในกรมทหาร เราชอบไปที่
มูลดิน ขุดเก็บหัวกระสุนปืนหลังเป้ากัน มีกระสุนปืนสวย ๆ
หลายขนาด เคลือบทองแดงบ้าง ทองเหลืองบ้าง เราจะคัด

เก็บเฉพาะหัวกระสุนสภาพดี ๆ ที่เกาหน้อยสนิมขึ้นเขียวก็
 ไม่เป็นไร ทำความสะอาดได้ที่หลัง ส่วนหัวกระสุนหัวตะกั่ว
 จะไม่เก็บเพราะโดยมากสภาพจะบวมบู่บี้ เลือกเก็บใส่
 กระเป๋ากางเกงจนเต็มเอากลับบ้าน ทำความสะอาดขัด
 เงามาจะรู้อยู่เยือกแขวนคอเป็นเครื่องประดับตามประสา
 เด็ก ๆ ซึ่งเป็นความทรงจำที่เกี่ยวกับมูลดิน

ส่วนหลุมดินที่ขุดขึ้นมาถมเป็นมูลดินนั้น ใหม่ ๆ เป็น
 หลุมลึกประมาณห้าเมตร ขุดขอบลงมาชันมาก เขาใช้รถ
 ดักลงไปขุดดินขึ้นมา แล้วทำทางลาดเพื่อให้รถขึ้นมาตอน
 ขุดเรียบเรียบร้อยแล้ว หลุมนี้แรก ๆ ไม่มีน้ำ แต่เมื่อเจอน้ำฝน
 น้ำหลากช่วงน้ำท่วมซึ่งพัดพาเอาลูกปลาสารพัดพันธุ์ติด
 มาซังอยู่ในหลุม จนกลายเป็นบ่อเกือบจะเรียกได้ว่า บึง

ต่อมาบ่อนี้ก็ถูกตั้งชื่อว่า “บ่อปราจีน” น้ำในบ่อถึงแม้จะใส แต่ถ้ามองทั่วบ่อจะเห็นเป็นสีเขียว ตรงจุดที่จะลงน้ำมี ร่องรอยของเด็กอื่นที่เคยมาเล่นกันเอาไว้มีเป็นร่องดิน สำหรับสไลด์ลงน้ำตรงใต้โคนต้นก้ามปูใหญ่ที่ตั้งเอนลงน้ำ มองไปด้านบนจะมีเชือกเก่า ๆ ผูกกิ่งก้ามปูพร้อมที่จับอยู่ ตรงปลายห้อยทิ้งลงมา รวม ๆ แล้วที่วางริมตลิ่งที่จะขึ้นลง น้ำได้มีประมาณ 8 เมตรนอกนั้นเป็นพุ่มไม้รกไปตลอด ปากขอบบ่อ ส่วนด้านอื่น ๆ ตลิ่งก็ชันเกินสำหรับเด็กจะลงไปเล่นน้ำ สำหรับผู้เขียนแล้ว มันไม่น่าเล่นเลย และก็ไม่เคยลงเล่นในบ่อนี้ด้วย

สำหรับพี่ ๆ ไฉ่แฉร บ่อนี้ถือว่าเป็นแหล่งอาหาร แก่ จะมาทอดแห วางเบ็ดราว จับปลากัน แก่ก็ลงน้ำไปจับ

ปลาตรงจุดอื่น ๆ ได้ ส่วนปลาในบ่อถือว่ามีจำนวนชุกชุม
 มาก มีอยู่ปีหนึ่งน้ำท่วมหลากนอกจากน้ำจะพัดเอาลูก
 พันธุ์ปลามาลงบ่อแล้วยังแถมไ้ไข่ตัวเขื่องติดมาด้วย
 อาศัยหากินอยู่ในบ่อจนพี ๆ ไ้เณรไม่กล้าลงไปจับปลา
 ครั้นจะเชิญไ้กรทองมาปราบแกก็ติดภารกิจอยู่พิจิตร ลุง
 จ่ามาเองเลย โยนระเบิดมือลงบ่อไปลูกสองลูก สำเร็จโทษ
 ไ้ไข่เสีย เย็นนั้นในกรมมีเนื่อบ้องตัน เนื่อจะะเข้กิน แถม
 ปลาที่โดนระเบิดตาย ลอยขึ้นมาเต็มบ่อ

บริเวณบ่อปราจีนและมูลดิน พี่ชายคนเล็กของ
 ผู้เขียนเคยเล่าว่าถ้าเลยไปด้านหลังจะพบสุสานรถถังและ
 รถยานยนต์หุ้มเกราะจอดทิ้งซากอยู่เป็นจำนวนมาก แก
 เคยไปเที่ยวเล่นและป็นคูภายในรถถังเหล่านี้ เข้าคันโน้น

ออกคันนี้ แม้จะเป็นซากรถแต่รายละเอียดต่าง ๆ ก็ยังอยู่ครบ สำนักรวจกันจนพอใจจึงกลับบ้านพร้อมกับแม่เหล็กกลมแบนมีรอยเว้าเข้าหาตรงกลางที่ถอดจากรถถังได้สำเร็จติดกลับมา 2-3 อัน เข้าข่ายขโมยของหลวง แต่หมดอายุความไปแล้ว

พี่ชายคนเล็กยังเล่าว่า ในกรมทหารยังมีเสน่ห์อีกอย่างหนึ่งที่เด็กส่วนใหญ่ไม่รู้กัน ไม่เคยมีใครบอก แต่แกมารู้เฝ้าจากพี่ชายคนโตที่ยื่นอยู่ข้างพี่สาวคนโตบนหน้าปกนั้นแหละ

แกเคยตามพี่ชายคนโตไปซื้อปลากัดกันสองคน ตอนหน้าน้ำหลังฝนตกใหม่ ๆ ไปจับปลากัดซึ่งเป็นที่นิยมเลี้ยงกันมากในเวลานั้น

ที่บ้านผู้เขียน ห้องชั้นล่างที่ทำเป็นห้องสมุดและห้อง
ใต้ดินเพราะมีบันไดให้ขึ้นลงจากห้องข้างบนบ้านได้ มา
ตอนนั้นกลายเป็นห้องเพาะปลากัดของพี่ชายคนโตไป
อย่างสมบูรณ์ ข้างฝาห้องเรียงรายด้วยขวดโหลปลากัด
สีอันสวยงาม

เมื่อเข้ากรมทหาร ตอนเข้าต้องเข้าไปตัวเปล่า ไปหา
อุปกรณ์จับปลาเอาตามพื้นที่ ไม่เช่นนั้นถ้าเอาสวิง หิ้วถัง
เข้าไป ทหารยามอาจไม่ให้เข้า

พี่ชายคนโตหาได้บั้งก็มาอันหนึ่งซ่อนสลับ ๆ ปลาติด
ขึ้นมาคราวละหลาย ๆ ตัวแต่ส่วนใหญ่เป็นปลากริมเลย
ต้องปล่อยคืน

ด้อม ๆ เดินตามหาหอดปลาปักซึ่งหมายถึงเจอ
แหล่งของมัน ก็จะได้ปลาอย่างแน่นอน

มาจนถึงบ่อเล็ก ๆ บ่อหนึ่งพี่ชายคนโตเรียกบ่อนี้ว่า
“บ่อตีนดำ” มองดูก็เหมือนบ่อทั่วไปไม่น่าเรียกบ่อด้วยซ้ำ
เพราะน้ำแค่น้ำแข็งแต่น่าจะมีหอดปลาปักอยู่บ้าง

หลังจากพากันเดินลุยน้ำอยู่โดยไม่ได้ปลากัดแม้แต่
ตัวเดียวพอขึ้นไปที่แห้งก็เข้าใจแล้วว่าทำไมถึงเรียกบ่อตีน
ดำ เพราะมีน้ำมันเครื่องดำปีเกาะทำขึ้นมาจากตะกอน
แท้ที่จริงบ่อนี้เป็นบ่อที่ทหารเอาน้ำมันเครื่องใช้แล้วมาเท
ทิ้งรวมกันไว้ เมื่อฝนตก น้ำก็ลอยอยู่เหนือน้ำมัน ฝูงปลา
เล็กก็ตามมา

ทางเข้า พล.ม.2 รอ. ในปัจจุบัน สมัยก่อนเป็นรั้วกันไม่มีทางเข้า ช่าง
จากรั้วไปประมาณ100เมตรคือบ่อปราจีนซึ่งขุดตามแนวยาวตามถนน
พหลโยธิน ถัดจากบ่อไปคือมุลดินและลานยิงที่เรียกว่า สนามเป้า

ความทรงจำเกี่ยวกับกรมทหารเหล่านี้ ถึงแม้ว่าคนที่
มีอายุเกิน 60 แต่ไม่ใช่คนพื้นที่ และแม้จะเป็นคนพื้นที่แต่
ไม่ใช่เด็กที่เหี่ยวซอกซอน น้อยคนนักที่จะรู้จักหรือมีความ
ทรงจำเกี่ยวกับกรมทหารเหล่านี้

จากการที่ในกรมทหารมีลานใหญ่ไว้ทดสอบยิงกระสุน ลานนั้นจึงถูกเรียกว่า “สนามเป้า” ซึ่งก็เป็นชื่อของบริเวณรอบๆทั้งละแวกเช่นกัน

ตลกส่วนบุคคลเล็ก ๆ ก่อนชอยลือชา
ที่คนพื้นที่ อายุต่ำกว่า 50ปีลงมาแทบไม่รู้จัก

ตรอกถ้างอก

เมื่อห้าสิบกว่าปีก่อน พหลโยธินซอย 1 หรือ ซอยสี่
 ซา เป็นซอยที่มีการพัฒนา เริ่มจากลาดยาง จนมาถึงเป็น
 ถนนคอนกรีต เป็นซอยแรกเริ่มต้นของถนน แต่มีอีกซอย
 หนึ่งก่อนหน้านั้น ซึ่งไม่ถือเป็นซอยแยกของถนนเพราะ
 เป็นของส่วนบุคคล อยู่ห่างจากอาคารแรกสุดของถนน
 พหลโยธิน คือ รวยรื่นไหมไทย ร้านขายผ้าไหมและสารพัด
 ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น จากร้านผ้าไหมมาอีกสามสี่ห้องแถว
 จะมีตรอกย่อยเข้าไป เป็นดินลูกรัง ความจริงไม่น่าเรียกว่า
 ลูกรังด้วย เป็นถนนดินเฉย ๆ ขนาดรถหนึ่งคันวิ่งเข้าออก
 ได้ ตรอกนี้ยาวประมาณร้อยเมตร ไปสิ้นสุดที่หน้าประตูรั้ว
 แต่ด้านหลังรั้วเป็นที่รกร้าง เลยตรงไปอีกหน่อยหลังรั้ว

เป็นโรงน้ำปลา เคี้ยวหนึบควาย ไปใกล้ไหนจะเหม็นสุด ๆ
 ดมกลิ่นยังงี้ก็ไม่ใช่โรงน้ำปลา เข้าซอยไป ก่อนถึงประตูรั้ว
 ทางขวามือของซอยมีสะพานไม้ทำไว้ค่อนข้างดี ดีไม่ขวาง
 ตลอด จูงจักรยานผ่านได้ สะพานไม้นี้จะเลียบแนวกำแพง
 ด้านหลังตึกแถวที่ติดกับถนนพหลโยธิน ไปยาวจนถึง
 ตลาดสนามเป้า ด้านซ้ายมือของสะพานทางเดินไม้เป็นที่
 กว้างรกร้างว่างรกร้างพงหญ้า เด็ก ๆ มาเล่นอะไรไม่ได้

กลับมาที่ปากตรอกนี้ หัวมุมซ้ายมือเป็นตึกแถว เปิด
 ด้านหน้าและด้านข้าง มีอาเจ็ก กับ ลูกน้องอีกคน รับทำ
 เบรกรถยนต์อยู่ หัวมุมขวาของตรอกตลอดแนวเป็น
 กำแพงกั้นเขตตึกแถว เดินเข้าไปอีกทางซ้ายมือจะเจอ
 โรงไม้หลังคาสูงประมาณตึกสองชั้นครึ่ง มีชั้นลอยยื่น

ออกมา ภายในโรงนี้ มีการเพาะถั่วงอกขายทีละเป็นร้อย ๆ
 เช่ง วางซ้อนขึ้นไปสูงเลย มีละอองน้ำพรหมตลอดเวลา เป็น
 โรงเพาะถั่วงอกส่งตลาด ชาวบ้านเลยเรียกตรอกนี้ว่า
 “ตรอกถั่วงอก” วันไหนผู้เขียนเดินผ่านโรงเพาะนี้ ก็ขอพิ
 ๗ คนงานเก็บถั่วงอกไปล้าง เด็ดหาง ผัดกินกันทีละเป็น
 กิโล ตรอกนี้ คนหลังตลาดสนามเป้าไม่ค่อยนิยมเดินกัน
 เท่าใดนัก เหม็นกลิ่นโรงน้ำปลาหนังควาย

ร้านอาเจ็ก ห้วมมุข้ายมือตรอกถั่วงอก ที่ซ่อมเบรค
 นั้น ใหม่ ๆ แกก็ซ่อมรถยนต์ทั่วไป กับลูกน้องคนหนึ่ง
 ผู้เขียนก็ชอบแวะไปดูแก้ทำ ชวนอาเจ็กคุย แกก็ทำงานไป
 คุยไป หลัง ๆ ขอตลับลูกปืนใหญ่ ๆ ผีदन้อย พี่ชายคนโต
 เอามาแช่น้ำมันโซล่า ชัด ๆ ๆ ๆ ๆ พอหมุนได้ก็เอาแล้ว ได้

ลูกล่อสิ แกเอาไม้กระดานมาตอกไม้แกนเป็นเพลาล้าง
 เอาตลับลูกปืนติดปลายเพลาทำเป็นลูกล่อ เพลาหน้าอีก
 สองล่อ แกนเพลาหมุนได้ มีไม้ตั้งให้จับบังคับสองแกน
 เอาไว้เลี้ยวซ้ายขวา พอทำเสร็จ แบกออกซอยลือซาเลย
 ตอนนั้นรถไม่เยอะ เด็ก ๆ วิ่งตามกันเป็นพรวน วางตะเฒ
 ลงถนน ให้เด็กโตบังคับ เด็กเล็กนั่งกันเจ็ดแปดคนที่
 เหลือขึ้น จากปากซอยไปท้ายซอย ฆ่ากลับ สลับกันนั่ง
 สลับกันขึ้น เอากลับมาปากซอย เป็นความสนุกกันตาม
 ประสาเด็ก ๆ

จากภาพ ทางสั้นๆเล็กๆที่ผ่านหน้าร้านอู่จิมกี้ คือตรอกที่วังอกในอดีต
ที่สามารถเดินตามตรอกไปได้จนถึงตลาดสนามเป้า

ส่วนร้านทำเบรคของอาเจ็กนั้น ปัจจุบันชื่อว่าร้าน อู่
จิมกี้ ถ้าผ่านถนนพหลโยธินตอนเชิงสะพาน จะเห็นอาคาร
ของอาเจ็ก ชื่อ อู่จิมกี้ ตำแหน่งนั้นคือปากทางของตรอก
วังอก

กองทหารที่แทบไม่มีความสำคัญทางด้าน
ยุทธศาสตร์ แต่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์
เฉพาะตัว

กองดุริยางค์ทหารบก

กองดุริยางค์ทหารบก สำหรับผู้เขียนแล้วไม่ใช่กรม
ดุริยางค์ทหารบกที่อยู่ถนนวิภาวดีรังสิตในปัจจุบัน มีระดับ
เป็นกองทหารตั้งอยู่ติดถนนราชวิถี ตรงข้ามเยื้อง ๆ กับ
โรงพยาบาลพระมงกุฎฯ พื้นที่เล็กกว่ากรมทหารสนามเป้า
ตอนนั้นประมาณครึ่งหนึ่งโดยมีประตูทางเข้าอยู่ติดถนน
ราชวิถี ไม่เคยเห็นว่ามีกรวางเวรยาม

ปากทางเข้ามีป้ายเขียนโคลงโลกนิติไว้

เจ็ดวันเว้นดีดซ้อม ดนตรี

อักขระห้าวันหนี เน้นซ้ำ

สามวันจากนารี เป็นอื่น

วันหนึ่งเว้นล้างหน้า อับเศว่าศรีหมอง

ผู้เขียนขอยืนยันว่าป้ายเขียน อับเศร่าศรีหมอง
 เพราะผ่านตาตอนเดินเข้ากองดุริยางค์ทุกครั้งมาตั้งแต่
 เด็ก เมื่อผ่านประตูหน้าเข้าไปก็จะเป็นถนนลูกรังแต่ไม่เคย
 เห็นรถวิ่งผ่าน ด้านข้างถนนขวามือเป็นลานดินมีบ้านไม้
 ปลูกเป็นเรือนแถวสองชั้นเรียงไปตามยาวสำหรับกำลังพล
 และครอบครัวอยู่อาศัย ลึกเข้าไปด้านในจะเป็นทางเดินมี
 บ่อน้ำและต้นไม้ใหญ่เป็นแห่ง ๆ เรียงรายด้วยบ้านเดี่ยว
 ชั้นเดียวได้ฤกษ์สูงสำหรับกำลังพลและครอบครัวอยู่อาศัย
 อีกเช่นกัน ผู้เขียนมีญาติ เป็นพี่ชายใหญ่ลูกบ้า น้ำชาย
 พี่สาวลูกบ้าอีกสองอยู่กับพี่เขยซึ่งเป็นทหารในกอง อาศัย
 อยู่在那นั้นสี่ครอบครัว วันไหนไม่มีอะไรทำก็ไล่แะเวียนไป
 เล่นตามบ้านพี่ ๆ และน้ำในกองดุริยางค์จนคุ้นเคยสถานที่

ด้านนอกของกองดุริยางค์ถ้ายืนหันหน้าเข้ากอง ซ้ายมือ
 จะเป็นถนนลูกรังร่ววิ่งสวนกันได้ ติดถนนด้านทิศ
 ตะวันออกมีคลองเลียบไปตามยาว ตรงข้ามคลองก็เป็น
 เรือนแถวไม้สองชั้นสร้างเลียบตามคลองโดยมีสะพานข้าม
 เป็นระยะ เรือนแถวนี้เป็นบ้านพักทหารที่เพื่อนประณมใน
 กลุ่มสนิทกันสามคน อยู่ใกล้กันสามหลัง ปัจจุบันคนหนึ่ง
 เสียชีวิตไปแล้ว เหลืออีกสองคนก็ยังคบหากันอยู่โดยจะมา
 พบกันตอนงานเลี้ยงรุ่นประณมทุกปี ซอยที่มีคลองนี้บรรดา
 รถแท็กซี่จะมาจอดใช้น้ำในคลองล้างรถ ซอยนี้จึงได้ชื่อว่า
 ซอยล้างรถ

ร่องรอยเดียวที่เหลือของกองดุริยางค์ทหารบกก็คือเส้นทางคัดออกจากถนนราชวิถี ในอดีตชาวบ้านเรียกว่า ซอยล้างรถ

ซอยล้างรถ ทางซ้ายมือจะเป็นคูน้ำยาวไปตามซอย มีสะพานข้ามเป็นจุดๆไปยังบ้านพักทหาร อยู่อีกฟากของคู ส่วนด้านขวาของซอยเกือบทั้งแถบคือตำแหน่งของกองดุริยางค์ทหารบกเดิม

เอกลักษณ์ของกอดูริยางค์ที่ผู้เขียนสังเกตเห็นคือ
 แรกสุด ตั้งแต่เข้าไปเล่นตั้งแต่เป็นเด็กเล็กจนกลายเป็น
 เด็กโต ผู้เขียนไม่เคยเห็นใครแต่งชุดทหารเดินในกองแม้แต่
 คนเดียว พี่ ๆ น้ำ ๆ เหล่านั้นล้วนแต่เป็นทหารทั้งสิ้นแต่ทุก
 ท่านแต่งกายชุดไปรเวทกันหมด จะพอดูออกว่าเป็นทหาร
 ก็ที่ทรงผมและกิริยาท่าทางของพวกเขา

อีกเรื่องหนึ่ง กอดูริยางค์เป็นกองทหารที่ไม่เคย
 เห็นทหารเกณฑ์เลยแม้แต่คนเดียว ไม่เคยมีการฝึกแถว ไม่
 มีคลังแสง ลานฝึกแถวทหารก็มี แต่กลายเป็นสนาม

ฟุตบอลสำหรับเด็ก ๆ ไป ผู้อยู่อาศัยทำกิจวัตรประจำวัน
ไป ไม่มีอะไรเป็นพิเศษ

ที่โดดเด่นที่สุดก็คือ กองนี้คือกองดุริยางค์ฯ มีโรง
ซ้อมดนตรีให้ มีที่เก็บเครื่องดนตรีให้เบิกไปซ้อม แต่ผู้เขียน
ไม่เคยเห็นพี่ ๆ น้ำ ๆ นักดนตรีซ้อมดนตรีกันเต็มวงแม้แต่
สักครั้ง ประมาณว่าถ้าจะมีการตั้งวงเล่นออกงานก็จะเรียก
พลมาประชุมกันสรุปลำดับเพลง แจกโน้ตให้คนละปึก เอา
ไปซ้อมที่บ้าน เครื่องดนตรีหลวงก็ไม่มีใครยอมเบิกไป
ฝึกซ้อม หาซื้อมาใช้ส่วนตัวกันหมด ซ้อมเสร็จเจอกันอีกที่
ก็รวมวงวันงานเลย พี่ ๆ น้ำ ๆ นักดนตรีเหล่านี้ล้วนแต่เป็น
ยอดฝีมือทั้งสิ้น ส่วนใหญ่ท่านจะรับงานนอกไปประจำ
ตามวงต่าง ๆ ที่ดัง ๆ หน้อยก็มีวง ศรีกรุง และวงระดับ

ใกล้เคียงกันซึ่งก็ออกถ่ายทอดสดทาง ททบ5 หรือช่อง7 ใน
อดีตนั่นเอง

พี่ใหญ่ของผู้เขียนก็ไปรับงานเป็นมือกลองวงประจำ
อันนี้ ในศักราชที่ราชดำเนิน ต่อมาเป็นหัวหน้าวงเล่นเปียโน
แกก็สอนตีกลองให้พี่ชายคนโตผู้เขียน ฝึกซ้อมจนเป็นมือ
กลองประจำวงเล่นที่ นิวคิงส์ เฮเวน ไกล ๆ กับอันนี้
ในศักราช ซึ่งพี่ชายคนโตก็ได้สอนพื้นฐานโน้ตสากลห้าเส้น
ให้ผู้เขียนอีกทอดหนึ่ง

กรมดุริยางค์ทหารบกได้มีส่วนในการสร้างนักร้อง
นักแสดงโทรทัศน์และหนังใหญ่หลายท่าน โดยเริ่มจากที่นี่
แล้วไปแจ้งเกิดโดยออกอากาศที่ช่อง 7 สนามเป้าอีกทีหนึ่ง
ดาราหลายท่านนี้บางท่านก็ยังมีชีวิตอยู่ บางท่านก็

เสียชีวิตไปแล้ว ที่โดดเด่นอยู่ท่านหนึ่งจากไม่มีอะไรเลย
บ้านเปี่ยนอยู่แถวซอยล่างรถ จนมากลายเป็นดาราหนัง
ใหญ่คนรู้จักกันทั้งบ้านทั้งเมืองในฉายา ดาราหน้าผี ก็
เริ่มต้นจากกองดุริยางค์แห่งนี่เอง

สถานที่ที่แสดงถึงความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจ
ของคนไทยเชื้อสายจีนชาวฮ่องกงตลาดสนามเป้า
และชอยลือซา

โรงเจ

ด้านหลังตลาดสนามเป้าจะมีโรงเจ อยู่หนึ่งแห่ง
 พื้นที่ประมาณร้อยตารางวา มีกำแพงซีเมนต์ล้อมรอบสี่
 ด้าน ด้านหน้าทางทิศตะวันออกมีประตูใหญ่สำหรับรถเข้า
 ประตูเล็กสำหรับคนเดินเข้าออก ตัวโรงเจทางทิศเหนือเป็น
 อาคารชั้นเดียวหลังคาสูงปูพื้นหินขัด มีรูปเจ้าตั้งอยู่
 ด้านหลังของแท่นบูชาเช่นไหว้ ไม่ทราบว่าเป็นเจ้าองค์ใด
 ด้านหน้าประตูเข้าอาคารโรงเจเป็นลานคอนกรีตโล่ง ๆ ทำ
 แบบอเนกประสงค์ยามจัดงาน คนในพื้นที่เองซึ่งรวมถึง
 เหล่ากุมารจีนก็ยังไม่รู้ว่าโรงเจนี้ชื่ออะไร ทุกคนล้วนเรียก
 กันว่า โรงเจ

สภาพด้านนอกของโรงเจในปัจจุบันก็ไม่ต่างจากอดีตเท่าใดนัก

เมื่อเกือบหกสิบปีก่อน ตลาดสนามเป้าสร้างแล้ว มี
ห้องแถวและผู้คนเช่าอยู่อาศัยทำการค้าขายกันเป็น
กิจจะลักษณะ โดยห้องแถวสร้างยาวลึกไปเกือบถึงปลาย
ซอย จะใช้คำว่าทั้งหมดเลยก็ได้ของผู้มาเช่าห้องแถวอยู่
เป็นคนไทยเชื้อสายจีน ที่มีอายุเข้าวัยกลางคนหน่อยเวลา

คุยกันเองก็จะพูดแต่⁺ใจเวลาคุยกับคนไทย ก็พูดไทยชัด
 ส่วนผู้สูงอายุจะพูดไทยไม่ได้ หลาย ๆ ห้องแถวจะติด
 กล้องเสียงตามสาย ฟังรายการนิทานคำกลอนแต่⁺ใจที่
 เรียกว่า “กั๋วแฉะ” ซึ่งผู้ที่ฟังกั๋วแฉะมักจะมีพื้นความรู้
 ภาษาจีนค่อนข้างดี

เมื่อเกิดเป็นชุมชนห้องแถวของคนไทยเชื้อสายจีนใน
 ซอยลือชาและตลาดสนามเป้าแล้ว ก็เกิดความคิดก่อตั้ง
 สมาคมกันขึ้น ซึ่งผู้เขียนและเพื่อนกุมารจีนก็ไม่ทราบว่
 ชื่อสมาคมอะไรอีกเช่นกัน สุดท้ายได้มีจัดตั้ง
 คณะกรรมการขึ้นเป็นกิจจะลักษณะแต่ยังไม่มีที่ทำการ
 สมาคม แต่เล็งเห็นว่าว่างประมาณร้อยตารางวาตรงหลัง
 ตลาดพอดีเป็นที่เหมาะสมที่สุด จากนั้นจึงออกหนังสือ

เรียไรชาวห้องแถวทั้งที่ตลาดและในซอยลือชากันขึ้น ด้วย
 ความสามัคคีของชาวชุมชนห้องแถว ทำให้เกิดกองทุน
 เพียงพอที่จะซื้อที่ดินและสร้างเป็นโรงเจขึ้น โดยที่ทำงาน
 ของสมาคมเป็นห้องเล็ก ๆ อยู่ข้าง ๆ อาคารโรงเจมี
 ทางเดินไปห้องน้ำด้านหลังขวางระหว่างโรงเจกับห้อง
 ทำงาน ซึ่งห้องทำงานจะเป็นที่ประชุมย่อยของ
 คณะกรรมการ ส่วนการประชุมใหญ่จะจัดที่โถงของโรงเจ
 โดยจัดเก้าอี้พับเรียงไว้ให้เป็นแถว โดยมาก อาเจ็ก อาแปะ
 เจ็ดแปดคน ก็จะมานั่งประจำกันที่ห้องทำงานในช่วงเย็น
 หลังตลาดวาย ไม่เชิงเรียกว่ามาประชุมกันเท่าใดนัก จิบ
 น้ำชา นั่งล้อมวงเล่นดนตรีทำนองแต่จิ๋ว ซึ่งเครื่องดนตรี

หลัก ๆ ก็มี ซอเอื้อฮู ชิม กลองเล็กมี ฉาบมี แต่ไม่มีใครเล่น
 ขลุ่ยก็มี แต่เขรอ่ะไม่มีใครกล้ำเป่า

วามือของภาพ บริเวณหน้าต่างเป็นที่ทำการของสมาคมชาวตลาด
 สนามเป้า ถัดไปตรงประตูเหล็กเป็นห้องโถงเล็กสันทนากการเล่นดนตรี
 ลึกเข้าไปอีกเป็นห้องนอนของอาแปะคนเฝ้าโรงเจ

บรรดาอาเจ็ก อาแปะเล่นดนตรีไม่ใช้ตัวโน้ต มีการ
 สอนเพลงกันแบบต่อมือบอกโน้ตปากเปล่า เป็นโน้ตแต่จิ๋ว⁺
 ผู้เขียนเคยนั่งฟังท่านเหล่านี้ต่อมือเล่นเพลงกัน ชานโน้ต
 “กง แส่ กง ลิ้ว กง แส่ กง สี่ ชาน สี่ ชาน ลิ้ว แส่ กง...”

กิจกรรมหลักของโรงเจในยามปกติ ดูเหมือนจะไม่มี
 อะไรเลย คนเอาของมาเซ่นไหว้เกือบไม่มี ไม่มีการแจก
 ทาน ไม่มีกิจกรรมใด นอกจากการประชุมใหญ่ตามวาระ
 ปกติในช่วงเย็นแดดร่ม บรรดาเหล่ากุมารไทย กุมารจีนก็
 จะไปเล่นกันรวมถึงตัวผู้เขียนด้วย นัดแนะกับกลุ่มเพื่อน
 เจอกันเกือบทุกเย็น อยากเล่นอะไรก็เล่นไปแต่ห้ามเล่น
 ทอยเส้น ไฟ หรือการพนันอื่น ๆ ในโรงเจ โดยจะมีอาแปะ

อยู่ท่านหนึ่งเป็นผู้ดูแล อาแปะอายุมากแล้ว ตัวผอมเกร็ง
 พุดไทยไม่ได้แถมแกไม่ใช่คนชอบพุดอีก แกไม่ใช่คน
 อารมณ์ดีแต่ก็ไม่ได้ใจร้าย เด็กคนไหนเล่นเกินเลย อาแปะ
 จะออกมาไล่ พุดสั้น ๆ “ลูกชื้อ” แปลว่าออกไป แต่เด็ก ๆ ก็
 ไม่กลัวแก แล้วก็ไม่มีใครล้อเลียนแกเพราะถือว่าเป็น
 ผู้ใหญ่ท่านหนึ่ง อาแปะรับจ้างสมาคมดูแลโรงเจ ทำความ
 สะอาด กินนอนอยู่ที่นั่น ไม่เคยเห็นออกไปไหน ไม่เคยเห็น
 แกพุดกับใครแม้แต่คนจีนด้วยกัน แกอยู่ที่โรงเจมานาน
 ร่วมสิบปี เรื่องราวของอาแปะนี้พี่ชายคนโตของผู้เขียนมี
 ประสบการณ์ตรงซึ่งจะเล่าในตอนท้าย

เหล่าบรรดาทุมารจีนไทยย่านโรงเจเมื่อ 50 กว่าปีก่อน

งานใหญ่งานหลักของโรงเจคืองานประจำปีซึ่งจัดขึ้น
 ทุกปี ในวันนั้นงานจะเริ่มประมาณห้าโมงเย็นช่วงตลาด
 วาย โรงเจจะเปิดประตูใหญ่ให้ทุกคนเข้า กำแพงด้านทิศ
 ตะวันตกเป็นเวทีแสดงงิ้ว มีจัดเก้าอี้ให้นั่งชม กำแพงด้าน
 ทิศใต้ ทิศตะวันออก รวมถึงหน้าอาคารบางส่วน จะมีซุ้มมี

แฉงสำหรับพ่อค้าแม่ค้าชาวจีนจากที่อื่นมาขายของกินโดย
 คนพื้นที่จะไม่ตั้งขายเพราะว่าชาวบ้านกินกันประจำทุกวัน
 อยู่แล้ว ของกินจึงมีหลากหลายและแตกต่างไปจากของที่
 ขายในพื้นที่ ส่วนที่คนมุงกันมากที่สุดคือซุ้มการพนัน มีวง
 ล้อหมุน แต้ม 1-6 ให้ปลาถูกดอกสามดอก ก่อนปากีวางเงิน
 ลงในช่องตารางที่ปูไว้ตรงโต๊ะหน้าซุ้ม ดูแล้วมันก็คือไฮโล
 เราดี ๆ นี่เอง อีกซุ้มก็เป็นน้ำเต้าปูปลา ลูกเท่ากำปั้น วางใส่
 ถาด เอากะมังเล็กครอบ ให้แทงเงิน ซุ้มอื่น ๆ ก็เป็นการ
 พนันที่ผู้เขียนไม่รู้จัก นักเล่นทั้งหลายส่วนใหญ่นักคือ
 ชาวบ้านคนไทยที่อยู่หลังตลาดนั่นเอง และน่าแปลกที่เล่น
 การพนันแบบโจ่งแจ้งแบบนี้กลับไม่มีตำรวจเข้ามาจับกุม

เข้าใจว่ากรรมการผู้จัดงานคงทำเรื่องขออนุญาตเป็นเรื่อง
เป็นราวไว้แล้ว

**สถานพยานเอนกประสงค์ ตรงด้านล้างของรูปคือตำแหน่งเวที
ปัจจุบันตลาดถูกรื้อทิ้ง คณะกรรมการสมาคมก็สลายตัว โรงเจไร้
ผู้ดูแลบำรุงรักษา และอาจจะถูกทุบทิ้งตามตลาดไปในที่สุด**

พอประมาณหนึ่งทุ่ม จ๊วก็ออกโรง คนดูซึ่งแน่นอน ก็
เป็นอาเจ็ก อาแปะ อาซิม นั่งดูกันโดยมีผู้ใหญ่คนไทยนั่งดู
อยู่ด้วยบ้าง ส่วนเด็ก ๆ กุมารไทย กุมารจีน ก็เดินไปเดิน
มา ดูอยู่ห่าง ๆ เพราะไม่รู้เรื่อง

เมื่อจั่วเล่นจบ แฉงและซุ่มทั้งหลายก็เลิกด้วย ทอย
 กันเก็บแฉง ชาวบ้านคนไทยซึ่งคุ้นเคยกับงานดีจะลุกออก
 จากเก้าอี้หน้าเวทีโรงจั่ว ให้สมาชิกสมาคมชาวตึกแถวคน
 ไทยเชื้อสายจีนเข้ามานั่ง ส่วนบนเวทีที่แสดงจั่ว นายก
 สมาคมจะยืนพูดกล่าวรายงานและอื่น ๆ แนนอน พูด
 แต่จั่ว ผู้เขียนฟังไม่รู้เรื่อง ด้านหลังนายกสมาคมก็เป็น
 คณะกรรมการนั่งเก้าอี้เรียงแถว ท่านเหล่านี้ไม่ได้ใส่สูทแต่
 แต่งกายสุภาพ เสื้อแขนยาวสีขาวติดโบที่หน้าอก เมื่อ
 นายกกล่าวจบก็เป็นเวลาของการระดมทุนเข้าสมาคม
 โดยสมาชิกจะช่วยกันมอบสิ่งของและวัตถุมงคลมาเข้า
 การประมูลซึ่งผู้เขียนขอบคุณช้วน่มาก สิ่งของแต่ละชิ้นที่
 ถูกประมูลไป ไม่มีต่ำกว่าหนึ่งพันบาท บางชิ้นก็หลายพัน

บางชิ้นก็เป็นหมื่น สมัยนั้นเงินเดือนข้าราชการชั้นตรี
 1,250 บาท ทองคำบาทละ 400 จุดไฮไลต์ที่สุดก่อนปิด
 งานคือการประมูลต้นไม้ ลำยาวประมาณสี่เมตร แขนง
 โคมแดงและป้ายยันต์สีซึ่งถือว่าเป็นสิ่งศิริมงคล ต้นไม้ลำนี้
 ทำยสตุฎกประมูลไปด้วยมูลค่า 200,000 บาท ปีนั้นถ้าจำ
 ไม่ผิดผู้ที่ประมูลได้ไปคืออาเจ็ก ร้านชาบัวลอยเตอริบ้าน
 ไฉ่ลัก เพื่อนของผู้เขียนนั่นเอง

หลังจากนั้นชุมชนหลังตลาดสนามเป้ามีรายการ
 เวนคืนที่ดิน ทุกบ้านต่างแยกย้ายกันไป บ้านผู้เขียนก็ย้าย
 ไปอยู่บางอ้อ แต่ทั้งผู้เขียนและพี่ชายทั้งสองคนก็ยังแวะ
 เวียนไปเยี่ยมเพื่อนเก่าที่ตลาดสนามเป้ากันเป็นครั้งคราว
 ตามโอกาส มีอยู่คืนหนึ่งพี่ชายคนโตไปรับงานเล่นดนตรี

ย่านสะพานควาย พอเลิกงานก็ดื่มเหล้าสังสรรค์กับเพื่อน
 นักดนตรีจนติดลมเล็กแยกย้ายกันตอนดึกซึ่งรถยนต์รถ
 แท็กซี่เลิกวิ่งกันหมดแล้ว พี่ชายคนโตเลยเดินจากสะพาน
 ควายมาถึงตลาดสนามเป้าก็จะอาศัยนอนกับเพื่อน แต่
 ร้านรวงปิดหมดเงียบสนิท แกลยปั่นกำแพงโรงเจทางด้าน
 ทิศตะวันตกซึ่งมีเสาดัดกำแพง เสาดันนี้เด็ก ๆ ชาวบ้านใช้
 ปีนข้ามกำแพงเข้าโรงเจกันทั้งนั้น ถือเป็นเรื่องปกติเพราะซี
 เกียจเดินอ้อม แกลเดินเข้าไปมืด ๆ ตรงที่ทำงานของ
 กรรมการสมาคม เจออาแปะคนเฒ่าพอดีก็เลยบอกอาแปะ
 ว่าจะขออาศัยนอนด้วยคืนนี้ อาแปะแกก็ไม่ว่าอะไร ให้
 พี่ชายคนโตนอนกับพินในห้องแก เข้าขึ้นมาพี่ชายคนโต
 ดิ้นล้าหน้าล้าตาเดินไปหาเพื่อนแกลย

“เฮ้ย เมื่อคืนถูกลักดีก รถหมดเลยเดินมาจาก
สะพานควายกะจะมานอนกับมึงแต่บ้านมึงปิด”

“อ้าว แล้วมึงนอนที่ไหนเหวอ”

“นอนกะอาแปะในโรงเจ”

“มึงจะบ้าเหวอ นอนกับอาแปะนี่นะ”

“ทำไมวะ”

“อาแปะแกตายไปตั้งนานแล้ว นอนตายอยู่ในห้อง
แกที่มึงไปนอนนั่นแหละ”

บทส่งท้าย

จากที่กล่าวไว้แต่ต้นว่าเรื่องราวของสถานที่ทั้งหมด
 ในหนังสือเล่มนี้ล้วนเป็นเรื่องจากความทรงจำเมื่อ
 ประมาณหกสิบกว่าปีก่อนซึ่งเป็นประสบการณ์ตรงของ
 ผู้เขียน ผนวกกับคำบอกเล่าของผู้ใหญ่ในสมัยผู้เขียนยัง
 เด็ก เรื่องเอกสารอ้างอิงของแต่ละสถานที่ในยุคนั้นยากที่
 จะหารายละเอียดเชิงลึกลงไปได้ถึงหกสิบปีกว่า ผู้คนพื้นที่
 แต่ละท่านในยุคนั้นแม้ว่าจะยังมีชีวิตอยู่ในตอนนี้ก็อาจจะ
 ไม่ได้มีความทรงจำในลักษณะเดียวกับผู้เขียนที่ตระเวน
 คลุกคลีตามที่ต่าง ๆ ประสาเด็กชน ผู้เขียนเชื่อว่าท่าน
 ผู้อ่านที่มีอายุห้าสิบปีลงมาแม้จะเป็นคนพื้นที่ก็ตาม
 อาจจะนึกภาพในอดีตของสถานที่ต่าง ๆ ที่เล่าไว้ไม่ออก

ตามเหตุปัจจัยกาลเวลา อย่างไรก็ตามผู้เขียนก็อยากเล่า
 เรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ให้อนุชนรุ่นหลังได้รับรู้ความเป็นมาของ
 สถานที่ ๆ เห็นในปัจจุบันรอบ ๆ อนุสาวรีย์ชัยฯว่ามีอดีต
 เช่นไร ช่วงเวลาก่อนศตวรรษมีการเปลี่ยนแปลง ทั้ง
 สถานที่และผู้คนที่ล้วนแต่พัฒนากันไปตามยุคสมัย
 สถานที่บางแห่งก็ทรุดโทรมเสื่อมสลายรื้อถอนไป บางแห่ง
 ก็พัฒนาเป็นอาคารอื่น ๆ เข้ามาแทนที่ ชุมชนทั้งชุมชนก็
 กระจายกระจายแยกย้ายออกไป บางแห่งก็ยังยืนยง มี
 สภาพทรุดโทรมบ้าง ปรับปรุงบ้าง บางแห่งก็ย้ายออกไป
 ตั้ง ณ ที่อื่น แต่สิ่งที่ไม่เปลี่ยนคือภาพและความทรงจำที่มี
 ต่อสถานที่แห่งนั้น ๆ ในอดีต

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณพี่ชายคนโตและพี่ชาย
คนเล็กที่ได้กรุณาช่วยเหลือเรื่องราวของสถานที่ต่าง ๆ มา
ช่วยต่อเติมปะติดปะต่อภาพในอดีตให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ข้อความที่เล่าเป็นเรื่องจากความทรงจำล้วน ๆ ไม่
สามารถนำไปอ้างอิงใดใดเพราะไม่มีเอกสารยืนยัน ถือว่า
เป็นเรื่องจากผู้ที่เกิดในยุคนั้นมาเล่าสู่กันฟังแล้วกันขอรับ

ขอได้รับความขอบพระคุณ

ท่านขุนเดชา (ธรรมบุญ จรัสวัฒน์)
